

POLSKA-FRANCJA

ORGAN IZBY HANDLOWEJ POLSKO - FRANCUSKIEJ
ORGANE DE LA CHAMBRE DE COMMERCE POLONO-FRANÇAISE

Organismes de la CHAMBRE DE COMMERCE POLONO - FRANÇAISE au cours de l'exercice 1937.

PRESIDENTS D'HONNEUR

S. E. M. Léon Noël,	Ambassadeur de France en Pologne,
S. E. M. Jules Laroche,	Ambassadeur de France,
S. E. M. André de Panafieu,	Ambassadeur de France.

VICE-PRESIDENT HONORAIRE

M. Eugène Hannotiaux,	Ancien Administrateur Directeur de la Compagnie d'Electricité de Var- sovie.

Administration de la Chambre CONSEIL ET COMITE PERMANENT

Président. M. Bogusław Herse, Délégué de la Pologne au Conseil de la Chambre de Commerce Internationale. Vice-Président de la Chambre d'Industrie et de Commerce à Varsovie.

Vice-Présidents. M. André Garbiński, Administrateur de la Société Anonyme des Forges et Aciéries de «Huta Bankowa».

M. Roger Kaepelin, Conseiller du Commerce Extérieur de la France. Délégué du Groupement des Industriels Français en Pologne.

M. le Comte Léon Łubiński, Ancien sénateur.

M. François Michel, Directeur-Général de la Société Fermière des Mines Fiscales de l'Etat Polonais en Haute-Silésie.

Secrétaire. M. André Pétel, Administrateur-Délégué de la Compagnie Franco-Polonaise de Chemins de fer.

Trésorier. M. Léopold Wellisz, Vice-Président du Conseil d'Administration des Etablissements «Stradom», S. A. - Directeur de la Première Fabrique de Locomotives en Pologne. Membre du Conseil d'Administrations de sociétés anonymes.

Délégués auprès de la Direction. M. Jules Dąbrowski, Directeur honoraire au Ministère du Commerce et de l'Industrie. Délégué à Varsovie de la Société Fermière des Mines Fiscales de l'Etat Polonais en Haute-Silésie.

M. André Littaye, Directeur de la Banque Franco-Polonaise à Varsovie.

M E M B R E S

M. René Baldié, Conseiller du Commerce Extérieur de la France. Représentant Général des Chemins de Fer Français pour la Pologne, les Pays Baltes et la Finlande.

M. Jean Brieuille, Directeur de la Maison Worms et Cie., Conseiller du Commerce Extérieur de la France.

M. Georges Couturon, Directeur Général de la Société Anonyme «l'Union Textile» à Częstochowa.

M. Albert Falquet, Directeur de la Société Pathé Kodak en Pologne.

M. Boleslas Krzyżański, Consul de Norvège, Président du Conseil d'Administration des Etabl. Chimiques «Ludwik Spiess i Syn» S. A.

M. Georges Herdhebut, Délégué du Conseil d'Administration de la Société Anonyme des Mines de «Czeladz».

M. Alfred Luxembourg, Membre du Conseil de différentes sociétés anonymes.

M. Marius Malplat, Directeur-Général de la Société des Charbonnages, Mines et Usines de Sosnowiec.

M. Paul Minkowski, Président du Comité de la Collaboration Economique Franco-Polonaise (Section Polonaise); Président du Comité des Traités de Commerce (Conseil du Commerce Extérieur). Directeur Général adjoint de la Banque de l'Economie Nationale.

M. François Pulawski, Ancien Ministre.

M. Ernest Saladin, Agent consulaire de France. Directeur Général des Etabl. Allart, Rousseau et Cie. à Łódz.

M. Paul Simon, Conseiller du Commerce Extérieur de la France. Directeur de la maison «Oreal Polski».

M. Casimir Skarzyński, Vice-Président du Conseil d'Administration des Fabriques de Papier et de Cellulose Steinhagen et Saenger, S. A.

M. Martin Szarski, Ancien Sénateur. Président de la Chambre d'Industrie et de Commerce à Lwów.

M. Robert Toutié, Directeur-Général de la Société Anonyme des Mines et Aciéries de «Huta-Bankowa».

M. Eugène Wencel, Président de l'Institut Polonais des Réglements Etrangers. (Polski Instytut Rozrachunkowy).

M. Stanislas Koçot, Directeur de la Chambre.

COMMISSION de REVISION

M. Louis Gosselin, Directeur de la Maison L.T. Piver à Varsovie.
M. Stefan Benzeł, Membre du Conseil de la Société d'Assurances «Przezorność».

M. Louis Darowski, Ancien Ministre. Président du Conseil des Etabl. «Modrzejów-Hantke, S. A.».

M. Samuel Dupanloup, Directeur-Général de la Société Minière «Hrabia Renard» à Sosnowiec.

M. Antoine Olszewski, Ancien Ministre. Délégué de l'Union Polonaise de l'Industrie des Mines et Forges et de la Convention Houillère de Pologne.

COMITE de REDACTION de la Revue «POLSKA-FRANCJA»

Président: M. Paul Simon

Membres: M. Jules Dąbrowski

M. André Littaye

M. Alfred Luxembourg

Directeur-Gérant: M. Stanislas Koçot

POLSKA-FRANCJA

ORGAN IZBY HANDLOWEJ POLSKO-FRANCUSKIEJ
ORGANE DE LA CHAMBRE DE COMMERCE POLONO-FRANÇAISE

Nr. 1-2

LISTOPAD-GRUDZIEŃ - 1937 r. - NOVEMBRE-DÉCEMBRE

ROK I

ś. p.

ANDRZEJ GARBIŃSKI

Wice-Prezes Izby Handlowej Polsko-Francuskiej
Officier de la Légion d'Honneur

Członek Rady Tow. Huta Bankowa, Tow. Górn. Francusko-Polskiego, oraz Tow. Będzin - Olkusz, Reprezentant Gwa-
rectwa Hr. Renard i Tow. dla Przemysłu Metalurgicznego
w Polsce w Radomsku.

ZMARŁ DNIA 13 LISTOPADA 1937

Zawiadamiając o tej bolesnej stracie, Rada Izby Handlo-
wej Polsko-Francuskiej z żalem żegna swego Świątłego
Doradcę i Wielkiego Przyjaciela.

Le Chambre de Commerce Polono-Française a le regret
d'annoncer la mort survenue le 13 Novembre 1937 de Monsieur

ANDRE GARBIŃSKI

Vice-Président de la Chambre de Commerce
Polono-Française

Officier de la Légion d'Honneur

Membre du Conseil des Sociétés: S. A. de Huta Bankowa,
Société Minière Franco-Polonaise et Société Będzin-Olkusz,
Représentant de la Société Minière Comte Renard et de la S.
A. pour l'Industrie Métallurgique en Pologne, à Radomsko.

Le Conseil de la Chambre de Commerce Polono-Française
fait ses adieux à celui qui depuis si longtemps lui produi-
guait son concours amical et si précieux.

Biblioteka Jagiellońska

1002157507

TREŚĆ

	str.
1. Deklaracja Ministra A. ROMANA	2
2. Deklaracja Ambadora R. Fr. L. NOËLA	3
3. BOGUSŁAW HERSE - Na dobrej drodze...	4
4. CZESŁAW KLARNER - Kapital francuski w hutnictwie polskim	6
5. Dr. PAWEŁ MINKOWSKI - Polsko-fran- cuskie stosunki gospodarcze	8
6. Inż. ALEKSANDER CISZEWSKI - Przemysł cynku i ołowiu w Polsce	11
7. FRANCISZEK MICHEL - Węgiel w stosun- kach gospodarczych polsko-francu- skich	15
8. EDMUND TREPKA - Obrót chemiczny pol- sko-francuski	18
9. Kronika gospodarcza	24
10. Artykuły wolne do przywozu do Francji (z prac Studium Eksportowego Izby)	25
11. Z wydawnictw	27
12. Lista Członków Izby Handlowej Polsko- Francuskiej	29

SOMMAIRE

	p.
1. Déclaration du Ministre A. ROMAN	2
2. Déclaration de M. l'Ambassadeur L. NOËL	3
3. BOGUSŁAW HERSE - En bon chemin...	4
4. CZESŁAW KLARNER - Le capital fran- çais dans la métallurgie polonaise	6
5. Dr. PAUL MINKOWSKI - Les relations éco- nomiques polono-françaises	8
6. Ing. ALEXANDRE CISZEWSKI - L'industrie du zinc et du plomb en Pologne	11
7. FRANÇOIS MICHEL - Le charbon dans les relations économiques polono- françaises	15
8. EDMUND TREPKA - Les échanges de produits chimiques entre la Pologne et la France	18
9. Communiqués de M. L'Attaché Commer- cial près l'Ambassade de France en Pologne	19
10. L'importation libre en Pologne	20
11. Chronique économique	22
12. Décret sur les soc. à resp. lim. étr.	28
13. Liste des membres de la Chambre de Commerce Polono-Française	29

217

7539

1

Węzły przyjaźni łączące Polskę i Francję, tak dobitnie podkreślone zawartymi ostatnio układami finansowymi i handlowymi, niewątpliwie przyczynią się do zacieśnienia współpracy gospodarczej obu krajów.

Izba Handlowa Polsko-Francuska, pracując oddębna na polu zbliżenia ekonomicznego polsko-francuskiego, realizuje szczęśliwą myśl własnego organu „Polska-Francja”, któremu należy życzyć pełnego rozwoju dla osiągnięcia wytkniętych celów.

★

★

★

Les liens d'amitié séculaires qui unissent la Pologne et la France, si manifestement soulignés par les derniers accords financiers et commerciaux, vont certainement contribuer au resserrement de la collaboration économique entre les deux pays.

La Chambre de Commerce Polono-Française, remplissant sa mission dans le domaine du rapprochement, prend l'heureuse initiative de publier la revue „Polska-Francja”, qui sera son organe officiel. Je lui souhaite le plus grand succès, persuadé que cette revue contribuera de la manière la plus efficace au rapprochement économique, source de la prospérité des deux nations.

(—) ANTONI ROMAN

Minister Przemysłu i Handlu Rz. Polskiej

L'initiative prise par la Chambre de Commerce Polono-Française vient à son heure et j'ai plaisir à enregistrer cette nouvelle manifestation d'une activité en plein développement. Ce Bulletin Mensuel constituera désormais un précieux instrument d'information et de documentation.

L'intérêt présenté par le premier numéro de „Polska-Francja, et la qualité des personnalités qui ont bien voulu lui apporter, pour la circonstance, leur collaboration, ne permettent de douter ni de l'accueil qu'elle recevra des intéressés, ni de l'utilité qu'elle présentera pour eux.

Poursuivant son action, la Chambre de Commerce Polono-Française apporte ainsi une nouvelle contribution à l'oeuvre qui nous tient à coeur, au développement progressif de nos échanges, en vue de mettre, toujours davantage, nos relations économiques en harmonie avec nos relations politiques et avec les sentiments qui lient l'un à l'autre nos deux Pays: je l'en félicite très vivement.

★

★

★

Powzięta przez Izbę Handlową Polsko-Francuską inicjatywa jest bardzo na czasie i z przyjemnością notuję ten nowy przejaw rozwijającej się działalności. Miesięcznik przez nią wydawany będzie stanowił odtąd bardzo cenny przyczynek w zakresie informacji i dokumentacji gospodarczej.

Dobór treści pierwszego numeru „Polska-Francja” jak również i wybitne osobistości, które zechciały zaoferować do tego numeru swą współpracę, nie pozwalają wątpić ani o przyjęciu, z jakim spotka się to wydawnictwo ze strony sfer zainteresowanych, ani o użyteczności, jaką będzie dla nich przedstawiało.

Realizując swój program, Izba Handlowa Polsko-Francuska dorzuca w ten sposób nowe ogniwo do dzieła, które jest nam drogim, do progresywnego rozwoju wymiany polsko-francuskiej w celu tym większego zharmonizowania naszych stosunków ekonomicznych ze stosunkami politycznymi i uczuciami, które łączą oba narody: z tego powodu składam Izbie gorące życzenia.

Leon Noël

(-) LEON NOËL

Ambascador Republiki Francuskiej
w Polsce

Na dobrej drodze...

En bon chemin...

Reglamentacja, która opanowała wymianę międzynarodową, musiała nieuchronnie znaleźć swoje odbicie w kształtowaniu się stosunków handlowych i ogólnogospodarczych pomiędzy Francją i Polską. W związku z długotrwałym kryzysem obrotu handlowego pomiędzy obydwo krajami wykazują przez szereg lat wzmagającą się obniżkę i dopiero rok ostatni przyniósł zatrzymanie się na równi pochyłej, po której przesuwały się w dół sumy wymiany. Wynik ten przypisać należy odprężeniu przesilenia, a jednocześnie usiłowaniom, podjętym zarówno przez Rządy obydwu Państw, jak i przez inicjatywę zainteresowanych sfer gospodarczych. W tej ostatniej dziedzinie przytoczyć należy jako przykład pomyślny wynik bezpośrednich rozmów rolników Francji i Polski, którzy na tej drodze osiągnęli porozumienie i zapoczątkowali ożywienie wymiany w rolnictwie. Przemysł wszedł również na drogę rozmów bezpośrednich i stworzył Stały Komitet Polsko-Francuski Współpracy Gospodarczej.

Izba Handlowa Polsko-Francuska, która od roku 1919 służy sprawie ożywienia obrotów handlowych pomiędzy Polską a Francją i jej posiadłościami zamorskimi, zapoznawała w pierwszych latach istnienia sfery gospodarcze obydwu krajów z możliwościami wymiany, ze źródłami nabycia i z rynkami zbytu. Z kolei musiała ułatwiać zainteresowanym jak najlepsze wykorzystanie tych kurczących się możliwości, jakie przy rosnącym współzawodnictwie międzynarodowym, pozostawiały wzmagając się ograniczenia, a przede wszystkim słabnąca siła nabywcza społeczeństw.

Dopiero rok 1936 przynosi zmianę. Współpraca gospodarcza polsko-francuska, po zawarciu ostatniego porozumienia finansowego w Rambouillet w roku ubiegłym, tymczasowego układu handlowego z 18 lipca 1936 r., traktatu handlowego z dnia 22 maja r. b. oraz porozumienia turystycznego, znalazła się w znacznie korzystniejszych warunkach. Zostały rozszerzone ramy dla przedsiębiorczości prywatnej, która niezwłocznie zareagowała. Wskazują na to dane statystyczne, jak i większe zainteresowanie, które daje się wyczuwać w obustronnej wymianie artykułów eksportowych. Ożywienie to jest niewątpliwie wynikiem nowych podstaw dla wymiany towarowej, stworzonych przez powyższe układy gospodarcze, a które dają w zakresie wymiany handlowej poważniejsze i bardziej regularne niż dotąd kontyngenty importowe, szereg zniżek celnych oraz unormowaną w warunkach nowego traktatu handlowego, odprawę celną towarów, wreszcie skoordynowanie płatności.

Obroty pomiędzy Polską a Francją za 8 miesięcy roku bieżącego wynoszą zł. 59.972.000.—, co w porównaniu do obrotów za takiż okres roku ubiegłego, wyrażających się cyfrą zł. 57.332.000.—, stanowi wyraźną poprawę. Poprawa ta zaznacza się szczególnie po stronie eksportu polskiego do Francji, który za 8 miesięcy roku bieżącego wy-

La réglementation qui règne dans le domaine des échanges internationaux a eu une répercussion inévitable sur les rapports commerciaux et économiques en général, entre la France et la Pologne. La crise profonde a eu pour conséquence que les échanges commerciaux entre les deux pays marquent durant les dernières années une régression croissante, et ce n'est que la dernière année qui apporte un arrêt sur le plan incliné que suivaient les chiffres des statistiques. Cette amélioration est due à la détente de la crise et aux mesures prises par les Gouvernements des deux pays, de même que par l'initiative des milieux intéressés. Comme exemple de cette initiative on peut citer les bons résultats des négociations directes entre les agriculteurs français et polonais qui sont arrivés à un accord et ont animé les échanges agricoles. L'industrie également s'est engagée dans la voie des négociations directes et a créé un Comité Polono-Français Permanent de Collaboration Economique.

La Chambre de Commerce Polono-Française qui, depuis sa fondation en 1919, poursuit fidèlement sa tâche et travaille au développement des relations commerciales entre la Pologne d'un côté et la France et ses domaines d'outre-mer de l'autre, a dû, dans ses débuts, enseigner aux milieux économiques des deux pays toutes les possibilités si vastes et si variées des échanges, en faisant connaître les sources d'achat et les marchés d'écoulement. Dans la suite elle a dû donner son aide et son concours pour faciliter les échanges, gênés par les entraves croissantes dans le commerce mondial et ayant à subir une concurrence internationale grandissante dans la lutte pour tirer parti du pouvoir d'achat diminué des nations.

Ce n'est qu'en 1936 qu'on peut constater un revirement. Après la conclusion du dernier accord financier à Rambouillet, de l'accord commercial provisoire du 18 juillet 1936, du traité commercial du 22 mai de l'année courante et enfin de l'accord sur le tourisme — la collaboration économique polono-française s'est trouvée dans des conditions plus avantageuses. Les possibilités d'action des entreprises privées ont été élargies, aussi une réaction se fit tout de suite sentir. La preuve en est fournie par les statistiques et par l'accroissement de l'intérêt, qui se fait sentir aussi bien en France qu'en Pologne, pour les échanges de marchandises. Cette animation est sans aucun doute le résultat des nouvelles bases créées pour les échanges par les arrangements économiques qui ont donné aux contingents d'importation plus d'ampleur et plus de régularité, qui ont apporté une série de réductions dans les tarifs douaniers et une amélioration dans les formalités douanières accomodées aux conditions du nouveau traité commercial, qui ont fixé enfin le règlement des paiements. Les échanges commerciaux entre la France et la Pologne accusent une amélioration très nette, qui s'exprime par le chiffre de 59.972.000 zł. pour les huit premiers mois de

niósł zł. 34.138.000.— w porównaniu do zł. 26.821.000 za takiż okres roku ubiegłego.

Przywóz francuski do Polski w porównywalnych okresach kształtował się mniej korzystnie dla Francji, bowiem spadł ze zł. 30 511.000.— w 1936 r. do zł. 25.834.000.— w 1937 r. Ten nieznaczny spadek w ogólnym rozrachunku bilansu płatniczego kompensuje się przez inne korzyści, wynikające z układu turystycznego, obsługi pożyczek francuskich i t. d.

Współpraca kapitałów francuskich w życiu gospodarczym Polski, z wyjątkiem spółek bankowych i ubezpieczeniowych, nie objętych przytoczoną statystyką, utrzymuje się w 1937 r. na wyższym poziomie, bowiem wyraża się sumą przeszło 391 milionów zł., co stanowi 27,1% wszystkich kapitałów zagranicznych, pracujących w Polsce. Odsetek ten jest najwyższym, jaki od 1930 r. zanotowała statystyka polska.

Zdolności eksportowe przemysłu polskiego, zarówno jak i francuskiego, powinny być w najbliższej przyszłości wykorzystane w większym stopniu niż dotychczas. Wzajemne zainteresowania w tym kierunku wzrastają, jak o tym świadczą coraz liczniejsze zapytania, kierowane zarówno do Izby Handlowej Francusko-Polskiej w Paryżu, jak i do Polsko-Francuskiej Izby Handlowej w Warszawie. Obie te siostrzane organizacje, pozostające w ścisłym kontakcie między sobą, korzystają z cennych wskazań Radców Handlowych przy Ambasadzie Polskiej w Paryżu i Ambasadzie Francuskiej w Warszawie, co znakomicie przyczynia się do baczego śledzenia wszelkich zmian, jakie siłą rzeczy zachodzą na rozległych i odległych rynkach zbytu.

W nowych warunkach Izba Handlowa Polsko-Francuska intensyfikuje swoją pracę i wzmaga swoją aktywność. W tej myśli powołuje do życia własny organ „Polska-Francja“, który będzie służył idei zacieśnienia więzów gospodarczych pomiędzy zaprzyjaźnionymi krajami.

Oddając łamy tego pisma do użytku zrzeszonych organizacji jak i wszystkich instytucyj i działaczy, zainteresowanych w rozwoju stosunków gospodarczych polsko-francuskich, wyrażam nadzieję, że spełni ono swe zadanie, jako platforma do wspólnego porozumienia się sfer handlowych, przemysłowych, rolniczych i finansowych obu krajów. Porozumienie to ma duże znaczenie, przyczynia się bowiem do lepszego poznania stosunków gospodarczych Polski i Francji i doprowadzić powinno do wzmoczenia się obopólnej wymiany, aby mogła być ona odpowiednikiem godnym przyjaźni i sojuszu, jakie łączą oba Narody.

Izba Handlowa Polsko - Francuska
ułatwia
eksporterom polskim zbyć na rynku
francuskim.

l'année courante contre 57.332.000 zł. pour la même période de l'année passée. L'accroissement est surtout sensible pour l'exportation polonaise qui représente pour les huit premiers mois de l'année courante la valeur de 34.138.000 zł. contre celle de 26.821.000 zł. pour la même période de 1936.

L'exportation française en Pologne ne présente pas des résultats analogues, car elle s'exprime pour les huit premiers mois de l'année courante par le chiffre de 26.821.000 zł. contre 30.511.000 zł. en 1936. Mais il importe de souligner que cette diminution, relativement faible, se trouve compensée par les autres éléments de la balance des paiements entre la France et la Pologne, tels que l'arrangement touristique, le service des emprunts, etc.

La collaboration des capitaux français dans la vie économique de la Pologne, exception faite des sociétés de banque et d'assurance, qui ne sont pas englobées dans la statistique citée, se maintient pour l'année 1937 à un niveau élevé et s'exprime par le chiffre de 391 millions zł., ce qui constitue un pourcentage de 27,1 % sur le total des capitaux étrangers engagés en Pologne. C'est l'indice le plus élevé que la statistique polonaise ait noté depuis l'année 1930.

Les facultés d'exportation de l'industrie polonaise ainsi que celles de l'industrie française trouveront certainement des issues plus larges dans un avenir très proche. L'intérêt pour le développement de ces rapports réciproques se fait remarquer des deux côtés, et la meilleure preuve en est fournie par les demandes de plus en plus nombreuses qui affluent à la Chambre de Commerce Franco - Polonaise d'une part et à la Chambre de Commerce Polono - Française d'autre part. Les deux Chambres soeurs, qui restent en étroit contact mutuel, trouvent un appui précieux dans les conseils et avis accordés par les Conseillers Commerciaux près des Ambassades Française à Varsovie et Polonaise à Paris. Cet appui est d'une grande valeur, car il contribue efficacement à suivre de près toutes les variations que la vie journalière apporte dans la configuration des marchés des deux pays.

Dans cette nouvelle configuration la Chambre de Commerce intensifie et développe son activité. Guidée par cette volonté elle fait paraître sa nouvelle publication „Pologne - France“, dont la tâche sera celle de la Chambre, c'est à dire le resserrement des liens économiques entre les deux pays amis.

En mettant notre nouvel organe à la disposition de tous ceux qui sont intéressés au développement des relations économiques polono-françaises j'ose espérer que notre publication deviendra la plateforme naturelle pour une coordination parfaite des efforts des milieux commerciaux, industriels, agricoles et financiers des deux pays. Cette coordination a une grande importance: elle aboutit à une connaissance plus vaste et plus profonde des facteurs économiques de la France et de la Pologne et elle contribue de cette manière à élever dans ce domaine les échanges mutuels à un niveau digne de l'amitié et de l'alliance qui unissent les deux nations.

Kapitał francuski w hutnictwie polskim

Le capital français dans la métallurgie polonaise

Początki działalności kapitału francuskiego w polskim przemyśle metalurgicznym wiążą się w historii tego przemysłu w Polsce z okresem ważnych i epokowych przełomów gospodarczych. Żeby zdać sobie dokładnie sprawę z wagi tego okresu dla dalszych losów hutnictwa żelaznego w Polsce, wypada również sięgnąć w głąb tej historii.

Przez szereg wieków sztuka hutnicza stanowiła osobistą tajemnicę poświęcających się jej majstrów i ich uczniów, którzy umiejętność swą oddawali na usługi poszczególnych wielmożów, zarówno świeckich jak i duchownych. Wraz z rozwojem organizmów państwowych poszczególne rządy zaczęły popierać, kontrolować i kierować rozwojem hutnictwa, ceniąc jego produkty zarówno jako przedmiot handlu międzynarodowego, jak i widząc w nim niezbędny czynnik obronności państwa.

Hutnictwo w dawnej epoce było zawsze połączone bezpośrednio z przerobem uzyskiwanego żelaza. Stosując do okresu tego dzisiejsze pojęcia, nazwać by go należało okresem rozdrobnienia przemysłu hutniczego, czego liczne dowody i ślady znajdujemy na naszych ziemiach. Jeśli w regule tej istniały pewne wyjątki, to ujawniały się dopiero w późniejszej epoce i wynikały z bezpośrednich konieczności i potrzeb państwa, w którym podobnie jak i dziś władza polityczna musiała dbać o obronność granic i wyrób sprzętu wojennego.

Rozwój wiedzy technicznej w początkach XIX wieku wpłynął na gruntowną zmianę metod pracy produkcji hutniczej i zaczął powoli przekształcać jego charakter z rzemieślniczego na przemysłowy. Zapoczątkowana jeszcze przez Stanisława Augusta opieka rządu nad przemysłem metalurgicznym była kontynuowana nadal przede wszystkim przez rząd Królestwa Kongresowego. Zasługi Staszica i księcia Druckiego-Lubeckiego pozostawiły trwałe ślady w historii gospodarczej Polski. Rządy zaborcze, a zwłaszcza rząd pruski, popierały rozwój tego przemysłu w zagłębiu górnośląskim. Rząd rosyjski, któremu bliższe były powstające i rozwijające się przedsiębiorstwa metalurgiczne w Rosji, lekceważył ich rozwój w Królestwie. Inicjatywę w tym zakresie przejęła więc w swoje ręce przedsiębiorczość prywatna.

Korzystne warunki dla jej rozwoju dał zainicjowany w roku 1877 system ochrony celnej produkcji przemysłowej Imperium Rosyjskiego, pogłębiany stale i systematycznie aż do roku 1885. Przypomnieć tu należy, iż w roku 1877 zarządcono płacenie cła w złocie, co było równoznaczne z podwyższeniem ochrony celnej o 50%, a następnie kolejno w latach od 1881 do 1885 taryfa celna stale wzrastała, osiągając w rezultacie jeszcze dodatkowe 50% wzrostu.

Wytworzona w tych warunkach atmosfera spowodowała — poza wzrostem opłacalności pro-

Les débuts de l'activité du capital français dans l'industrie métallurgique polonaise coïncident avec des circonstances d'une grande importance pour la vie commerciale de la Pologne. Pour se rendre compte de la gravité de ces événements et de l'influence qu'ils ont eue et qu'ils exercent encore sur le développement de la métallurgie du fer en Pologne, il faut remonter aux origines de l'histoire de la métallurgie polonaise.

Pendant plusieurs siècles l'art métallurgique était un secret personnel conservé par les artisans qui l'avaient choisi pour métier et par leurs élèves. Ils utilisaient leur savoir pour servir les „grands“ aussi bien clercs que laïcs. Avec le développement des organismes d'Etat les gouvernements avaient pris la métallurgie sous leur protection pour l'aider et la contrôler. On avait compris que les produits de la métallurgie sont utiles pour le commerce international et qu'ils contribuent aussi à accroître les moyens de défense d'un pays.

Pendant la première période de son existence la métallurgie était en liaison étroite avec la production du fer. Si l'on veut définir le caractère de l'industrie métallurgique des temps anciens, en tenant compte des conceptions contemporaines, on peut dire que cette industrie était morcelée et dispersée. Nous en trouvons des traces et des preuves innombrables dans toute la Pologne. S'il y a eu des exceptions à cette règle de dispersion de la métallurgie ancienne, elles ne se sont produites que beaucoup plus tard et elles résultaient des nécessités immédiates et des besoins de l'Etat. En effet, autrefois, comme aujourd'hui d'ailleurs, le pouvoir politique de l'Etat devait faire tout son possible pour mettre les frontières en état de défense et pour développer la production du matériel de guerre.

Le développement de la technique au commencement du XIX-me siècle a amené une transformation fondamentale des méthodes de travail dans la métallurgie: le métier est devenu une industrie. La protection que le gouvernement a accordée à l'industrie métallurgique, pendant le règne du roi Stanislas Auguste pour la première fois, fut maintenue dans la suite et même renforcée, surtout par le gouvernement du Royaume Polonais créé par le Congrès de Vienne en 1815 et nommé en général Royaume du Congrès. Les mérites de Staszic et du prince Drucki-Lubecki ont laissé des traces visibles dans l'histoire économique de la Pologne. Les gouvernements des Etats qui se sont partagés la Pologne protégeaient l'industrie en question, surtout le gouvernement prussien dans le bassin de Haute-Silésie. Dans le Royaume du Congrès l'initiative, en ce qui concerne la métallurgie, est passée aux entreprises privées, parce que le gouvernement russe, se souciant surtout des entreprises métallurgiques à peine créées en Russie et en cours de développement, négligeait celles du Royaume du Congrès.

Des conditions très avantageuses pour le développement de la métallurgie dans le Royaume

dukcji przemysłowej — również poważnie wewnętrzne zmiany strukturalne w jej łonie. O ile mianowicie poprzednio przedsiębiorstwa przemysłowe, zwłaszcza z zakresu metalurgii, powstawały w drodze rozwoju, mechanizacji lub komasowania dawnych warsztatów rzemieślniczych, to z chwilą stworzenia warunków tak znacznej rentowności produkcji przemysłowej — zainteresował się nią czysty kapitał, widząc w tym dziale obrotów gospodarczych nie mniejsze szanse zysku niż w operacjach typu finansowego. Ten nowy dla naszych warunków sposób powstawania przedsiębiorstw, w których kierujący produkcją fachowiec-technik nie był właściwym przedsiębiorcą, lecz pracował na rzecz finansującego go kapitalisty — zainicjowany u nas został przez kapitał zagraniczny z francuskim na czele.

Epokowa ta przemiana w strukturze naszego życia przemysłowego dała początek okresowi jego rozkwitu, którego tempo było od samego początku bardzo wydatne, zwłaszcza w hutnictwie i przemyśle metalowym. Wskazać tu można, iż przeróbka surowca, która w latach 1870 — 1877 wynosiła rocznie około 24 tys. ton, wzrosła w latach 1877—1886 do 50 tys. ton rocznie, zaś przeróbka żelaza, wynosząca w pierwszym okresie około 13 tys. ton rocznie, wzrosła w drugim już do 88 tys. ton.

Do największych przedsiębiorstw, które weszły w orbitę działalności kapitału francuskiego w Polsce, zaliczyć należy Huta Bankową. Powstanie jej przypada na okres największego nasilenia działalności Banku Polskiego w kierunku uprzemysłowienia kraju. Z inicjatywy H. Łubieńskiego Bank Polski przystąpił w roku 1834 do budowy Huty Bankowej, którą ukończono i uruchomiono w roku 1840. Stała się ona od razu najpotężniejszym przedsiębiorstwem przemysłu metalowego, posiadając sześć wielkich pieców, 18 pudlowych, 4 piece wygrzewalne oraz rafinerię surówki i walcownię stali. W hucie tej po raz pierwszy w Polsce zastosowano do produkcji koks. Huta Bankowa pracowała nieprzerwanie aż do roku 1870, w którym — w wyniku ogólnego zastoju w przemyśle metalowym — uległa unieruchomieniu.

W latach 70-tych przemysł hutniczy zaczął się ponownie ożywiać w konsekwencji poprawy koniunkturalnej i stanął niezwłocznie wobec konieczności daleko idącej modernizacji swych urządzeń. Zmuszał do tego dokonujący się stale postęp techniczny konkurencyjnych przedsiębiorstw na zachodzie Europy. Intensywnej akcji, jaką w tym zakresie podjął wielki kapitał prywatny, zwracający się obecnie ku produkcji przemysłowej, nie była w stanie sprostać przedsiębiorczość publiczna; następuje okres wyzbywania się przez rząd posiadanych przedsiębiorstw przemysłowych.

W związku z tym również Huta Bankowa przechodzi na rzecz spółki Plemiannikowa i Riesenka, która z kolei wydzierżawia ją grupie kapitalistów francuskich. Grupa ta rozwinęła znacznie działalność przedsiębiorstwa; m. in. w roku 1880 uruchomiono nowy wielki piec na koksie oraz stalownię martenowską i walcownię szyn. Uległy również zmianie źródła zaopatrzenia w surowiec, w wyniku bowiem podwyższenia taryfy celnej w roku 1891 zaszła konieczność przestawienia się z surowca śląskiego na surowiec krajowy, Huta Bankowa zaczęła go wówczas otrzymywać z zakładów kieleckich i radomskich.

du Congrès ont été créées par le système de protection douanière de la production industrielle, introduit dans l'Empire Russe en 1877 et constamment renforcé jusqu'en 1885. En 1877 il a été décrété que la douane serait payée en or, ce qui correspondait à une augmentation de 50% des droits de douane; entre 1881 et 1885 le tarif douanier a subi encore des hausses successives qui se sont traduites par une augmentation supplémentaire de 50%.

L'atmosphère créée dans ces conditions a rendu la production de plus en plus lucrative et a amené de grands changements dans la structure même de l'industrie. Alors que les entreprises industrielles, surtout dans la branche métallurgique, se fondaient d'abord par le développement, la mécanisation ou la fusion de petites entreprises artisanales, au contraire à partir du moment où ont été créées les conditions qui ont rendu considérable la rentabilité de l'industrie, le capital privé s'est intéressé à la production industrielle, en voyant dans les échanges économiques des chances de profit sans doute aussi grandes que dans les opérations financières. Cette méthode, tout à fait nouvelle en Pologne, qui consiste à créer des entreprises dans lesquelles le technicien dirigeant la production n'est pas à proprement parler l'entrepreneur, mais travaille pour le capitaliste qui le finance, a été introduite en Pologne par le capital étranger et en premier lieu par le capital français.

Une période de développement, remarquable surtout dans la métallurgie et l'industrie des métaux, a commencé à partir de cette importante transformation dans la structure de notre vie industrielle. Pour illustrer ce développement il est assez de dire que la fonte de la matière première, qui, dans la période 1870-1877, a été de 24 mille tonnes par an, s'est élevée pendant la période 1877-1885 à 50.000 mille tonnes par an et que la fonte annuelle du fer s'est élevée à 88 mille tonnes pendant la seconde période indiquée contre 13 mille tonnes entre 1870 et 1877.

Une des plus grandes entreprises comprises dans la sphère d'activité des capitaux français en Pologne est l'Usine de Huta Bankowa. L'usine en question fut créée pendant la période où la Banque de Pologne déployait l'activité la plus intense pour le développement de l'industrie en Pologne. Sur l'initiative du comte H. Łubieński, la Banque de Pologne a procédé en 1834 à la construction de l'usine de Huta Bankowa qui a été terminée et mise en marche en 1840. Elle est devenue l'entreprise la plus puissante de l'industrie métallurgique avec 6 hauts-fourneaux, 18 puddleurs, 4 fours Martin, une usine d'affinage et un laminoir d'acier. C'est dans cette usine que le coke a été utilisé dans la production pour la première fois en Pologne. L'usine de Huta Bankowa a travaillé sans interruption jusqu'en 1870 et ce n'est que cette année là qu'elle fut immobilisée à cause d'une stagnation générale dans l'industrie métallurgique.

Après 1870 l'industrie métallurgique, par suite d'une amélioration de la conjoncture, a repris de l'animation et s'est trouvée aussitôt devant la nécessité de moderniser entièrement ses installations. Elle était forcée de le faire par les progrès techniques constamment réalisés par les entreprises concurrentes de l'ouest de l'Europe. Comme les entreprises d'Etat ne pouvaient pas tenir tête à l'activité intense du capital privé qui se tournait

W roku 1908 Huta Bankowa przechodzi na własność towarzystwa akcyjnego, które nabywa ją od spadkobierców poprzednich właścicieli; rozporządzając kapitałem 2,35 mil. rubli, towarzystwo to staje się trzecim co do rozmiarów swych zasobów pieniężnych w kraju.

W analogicznych warunkach kształtował się rozwój drugiego spośród największych przedsiębiorstw metalurgicznych o kapitale francuskim, a mianowicie Tow. Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza. Firma bierze początek z fabryki rur założonej w Sosnowcu w 1881 r. p. f. S. Hulczyński i Syn. Fabryka ta przechodzi w roku 1897 w ręce grupy kapitalistów francuskich, rozbudowujących i przekształcających ją pod dzisiejszą firmą. W roku 1901 towarzystwo uruchomiło dużą hutę we wsi Warty pod Zawierciem, wyposażoną w wielki piec, piece martenowskie i walcownie żelaza handlowego. Obecnie towarzystwo posiada ponadto liczne i bogate uprawnienia górnicze w znacznej mierze jeszcze nie wykorzystywane.

Importerzy artykułów francuskich
znajdą wszelkie informacje
w Izbie Handlowej Polsko-Francuskiej.

Les importateurs de produits français
trouvent toutes les informations
utiles à la Chambre de Commerce
Polono-Française.

Dr. PAUL MINKOWSKI

Président du Comité de Collaboration Economique Franco-Polonaise (section polonaise). Président du Comité des Traités de commerce (Conseil du Commerce Extérieur).

Les relations économiques polono-françaises

Polsko-francuskie stosunki gospodarcze

Les statistiques polonaises permettent de voir une longue période pendant laquelle les importations de France en Pologne surpassaient sensiblement nos exportations vers la France. C'est à 128 mil. de złoty en moyenne que s'élevait le solde déficitaire annuel de la balance commerciale polonaise avec la France entre 1926 et 1931. En y ajoutant des versements considérables destinés du côté polonais à la rémunération d'importants capitaux français engagés en Pologne, la conséquence qui s'impose très nettement est qu'une telle structure de la balance des paiements entre nos deux pays ne pouvait être admise par la Pologne qu'en raison des soldes favorables qu'elle s'assurait avec d'autres pays.

vers la production industrielle, nous entrons dans une période où le gouvernement se défait de ses propres entreprises industrielles.

Suivant aussi cette tendance générale l'usine de Huta Bankowa passe entre les mains de la Société Plemiannikow et Riesenkampf, qui l'affirme à son tour à un groupe des capitalistes français. Le groupe mentionné a beaucoup développé l'activité de l'entreprise. Entre autres travaux il a mis à feu en 1870 un haut-fourneau utilisant le coke et a monté une aciérie Martin et un laminoir de rails. Les anciennes sources de matières premières ont aussi été changées. En effet, en raison de la hausse du tarif douanier en 1891, il s'est avéré nécessaire de passer des minerais de Silésie aux minerais de provenance indigène. C'est à cette époque que l'usine de Huta Bankowa a commencé à recevoir ses matières premières des mines de Kielce et de Radom.

En 1908 l'usine de Huta Bankowa passe entre les mains d'une société anonyme qui l'acquiert des propriétaires précédents. Ayant à sa disposition un capital de 2,35 millions de roubles la société devint la troisième entreprise de Pologne au point de vue des moyens financiers.

La seconde entreprise métallurgique polonaise ayant un capital français, la Société des Fabriques de Tubes et Forges de Sosnowice („Towarzystwo Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza“) s'est développée aussi dans des conditions analogues. Cette Société avait pris la suite de l'ancienne fabrique de tubes établie à Sosnowiec en 1881 sous la raison sociale „S. Hulczyński i Syn“ (S. Hulczyński & Fils). En 1897 la fabrique devient la propriété d'un groupe de capitalistes français qui l'agrandissent et la transforment en société sous la raison sociale indiquée plus haut et qui subsiste encore aujourd'hui. En 1901 la Société met en activité dans le village de Warty près de Zawiercie une grande usine pourvue d'un haut-fourneau, de fours Martin et de laminoirs spéciaux pour laminier le fer marchand. Actuellement la Société possède de nombreuses concessions pour l'exploitation de mines; la plupart ne sont pas utilisées.

Statystyka polska wymiany towarowej wykazuje, iż przez dłuższy okres czasu przywóz z Francji znacznie przewyższał wywóz Polski do Francji. Bilans obrotów handlowych Polski z Francją w latach 1926 — 1931 zamykał się ujemnym saldem dla Polski, wynoszącym średnio 128 milionów złotych rocznie. Biorąc jednocześnie pod uwagę znaczne sumy przekazywane ze strony polskiej do Francji z tytułu obsługi kapitałów francuskich zaangażowanych w Polsce, staje się zrozumiałym, iż podobne kształtowanie się bilansu płatniczego między obudwu krajami mogło mieć miejsce jedynie pod warunkiem zapewnienia sobie przez Polskę nadwyżek bilansowych w stosunkach handlowych z innymi krajami.

La situation changea néanmoins d'une façon radicale dès que les plus importants acheteurs de nos marchandises commencèrent à introduire, sous l'influence de la crise mondiale, des mesures de plus en plus restrictives limitant les importations provenant des pays avec lesquels leurs échanges donnaient des soldes déficitaires. Ces mesures frappèrent la Pologne avec la même rigueur.

Dans ces conditions il est facile de comprendre et nécessaire de justifier l'entrée progressive de la politique commerciale polonaise, elle aussi, dans la voie des restrictions aux importations, qui, en pratique, furent en premier lieu ressenties par les pays avec lesquels la Pologne, de son côté, possédait une balance commerciale défavorable. Cette politique dut forcément atteindre aussi les importations françaises en Pologne. Depuis 1932 nous sommes, en effet, témoins d'une diminution considérable des importations provenant de France ainsi que d'une réduction de notre solde déficitaire, accompagnée, malheureusement, d'une atonie croissante des échanges entre les deux pays.

Bien que, actuellement, la situation sur le marché international dénote, après de longues années de déclin, une reprise assez sensible dans le domaine des échanges commerciaux, cette reprise n'autorise pas la Pologne, résolue à continuer une politique monétaire de stabilité, à abandonner l'équilibre de sa balance des paiements, surtout envers les pays créanciers, dont la France fait partie.

Pour ces raisons, à mon avis, le développement des relations économiques franco-polonaises est intimement et primordialement lié au problème du développement de nos exportations vers la France. Ce n'est qu'en condition de ce développement que peut être réellement envisagée, dans la situation actuelle, une reprise efficace des exportations françaises en Pologne.

Je tiens à souligner que ce point de vue a reçu l'approbation des autorités officielles françaises, ce qui se manifeste dans les stipulations de l'Accord Commercial provisoire de 1936 ainsi que du Traité de Commerce et des accords complémentaires du mois de mai de l'année courante. Ces conventions subordonnent notamment le volume des importations de France en Pologne au volume de nos exportations vers la France, en réservant au profit de la Pologne un certain solde actif.

Quelles sont les perspectives du développement de nos exportations en France?

Il pourrait paraître à première vue difficile de parvenir à un développement sensible de nos échanges mutuels, en raison d'une certaine ressemblance dans la structure générale des deux économies. Une analyse plus détaillée démontre pourtant l'existence de vastes possibilités en cette matière. La France achète à l'étranger un grand nombre d'articles que la Pologne peut facilement lui fournir bien au delà des limites actuelles. On peut citer entre les plus importants: le charbon, le bois, la cellulose, le lin, un grand nombre de produits agricoles, certaines espèces de peaux et de fourrures. Le France peut aussi être alimentée par la Pologne pour certains produits industriels, sans que cela crée aucune concurrence sérieuse aux spécialités industrielles françaises.

Quant à l'importation de France en Pologne, une analyse superficielle des statistiques polonaises d'importation suffit à démontrer indubitablement l'existence de grandes possibilités, aussi bien

Sytuacja ta uległa radykalnej zmianie z chwilą, gdy pod wpływem wzmagającego się kryzysu światowego, wszyscy nieomal poważniejsi nabywcy towarów polskich poczęli wprowadzać zarządzenia ograniczające import z krajów, z którymi obroty towarowe dawały im saldo ujemne. Ograniczenia te zostały wprowadzone również i w stosunku do Polski.

W tych warunkach zrozumiiałym stało się wejście również polskiej polityki handlowej na drogę ograniczenia importu, co w praktyce znalazło zastosowanie przede wszystkim wobec krajów, z którymi Polska posiadała ujemny bilans handlowy. Polityka ta musiała zatem dotknąć i importu francuskiego do Polski. Istotnie, od r. 1932 jesteśmy świadkami poważnego spadku importu z Francji i zmniejszenia ujemnego dla Polski salda, czemu towarzyszył, niestety, dynamiczny spadek ogólnej sumy wymiany między obydwoma krajami.

Jakkolwiek w obecnej chwili sytuacja na rynku międzynarodowym, po długich latach kurczenia się obrotów, wykazuje znaczną poprawę w dziedzinie wymiany towarowej, tym nie mniej poprawa ta nie zezwała Polsce, opartej o zasadę stałej waluty, zaniechać troski o równowagę płatniczą, zwłaszcza w stosunku do krajów wierzycielskich, do których zalicza się też Francja.

Z tych względów, zdaniem moim, problem rozwoju stosunków ekonomicznych francusko-polskich na odcinku wymiany towarowej, jest ściśle i przede wszystkim związany z zagadnieniem rozwoju naszego wywozu do Francji. W sytuacji obecnej tylko pod kątem widzenia wzmożenia tego eksportu, może być realnie rozważana sprawa powiększenia importu francuskiego do Polski.

Podkreślić tu muszę, iż powyższe stanowisko spotkało się z pełnym zrozumieniem ze strony oficjalnych czynników francuskich i znalazło swój wyraz w postanowieniach tymczasowego układu handlowego z lipca 1936 r., jak również w traktacie handlowym i układach dodatkowych z maja r. b. Konwencje te uzależniają w szczególności rozmiary importu z Francji do Polski od wartości naszego wywozu na rynki francuskie, rezerwując pewne saldo aktywne na korzyść Polski.

Jakie są widoki rozwoju naszych dostaw do Francji?

Na pierwszy rzut oka może wydawać się, iż z uwagi na duże podobieństwo ogólnej struktury gospodarczej obydwóch krajów, nie będzie można osiągnąć poważniejszej rozbudowy wzajemnych obrotów. Bliższa jednak analiza handlu zagranicznego obydwu krajów wykazuje, iż istnieją tu znaczne możliwości. Francja jest odbiorcą szeregu artykułów, które Polska dostarczyć może w znacznie szerszym zakresie, niż dotąd to miało miejsce, tu wymienić należy: węgiel, drewno, celulozę, len, szereg artykułów rolniczych, niektóre rodzaje skór i futer. Francja może importować z Polski także szereg wyrobów przemysłowych, nie stwarzając poważnej konkurencji dla wyspecjalizowanego przemysłu francuskiego.

Przywóz z Francji do Polski, jak wykazuje pobieżna nawet analiza polskiej statystyki importowej, posiada niezaprzeczenie rozległe możliwości w zakresie zarówno artykułów surowcowych, jak i gotowych wyrobów przemysłowych. Zaznaczyć tu pragnę, iż nie widzę przyczyn, dla których w miarę postępów procesu uprzemysłowienia Polski, import francuskich wyrobów przemysłowych miał

dans le domaine des matières premières que dans celui de la production industrielle. Je tiens aussi à souligner que je ne vois pas pourquoi, au fur et à mesure de l'industrialisation inévitable de la Pologne, l'importation des produits industriels français aurait à subir quelque diminution. Tout au contraire, la capacité d'achat du marché polonais pour les articles de luxe et de haute qualité, produits par la France, n'ira qu'en augmentant avec le développement du bien-être et du standing de la population polonaise, développement qui à son tour reste étroitement lié à l'industrialisation du pays.

Je suis profondément convaincu que l'échange des marchandises entre nos deux pays, pour être vraiment avantageux, doit avoir pour but de compléter les besoins de deux organismes économiques, et non de créer des concurrences fâcheuses. Je n'ai pas caché mon opinion à cet égard lors de la visite faite à Paris et dans quelques centres industriels français, fin 1936, par la Délégation des représentants des milieux économiques polonais. Cette Délégation avait pour mission d'étudier, en commun avec les cercles économiques français, les possibilités du développement des échanges mutuels et surtout des exportations polonaises vers la France. Je dois reconnaître que cette thèse avait alors été pleinement approuvée par les représentants de l'industrie française. A la suite de cette visite, et avec l'approbation des deux Gouvernements, fut créé un Comité Permanent Polono-Français de Collaboration dans le domaine industriel et commercial. Ce Comité s'est imposé la tâche, de concert avec les organisations professionnelles des deux pays, de collaborer au développement des échanges de marchandises entre les deux pays et de présenter aux Gouvernements respectifs des suggestions sur les mesures politiques et commerciales à prendre dans le domaine des échanges mutuels. Une tâche analogue a été entreprise, et dans une très grande mesure réalisée, par la Chambre Agricole Polono-Française, fondée par les cercles agricoles polonais et français. L'activité remarquable de cette Chambre a nettement démontré, qu'en dépit d'une structure des deux pays, d'apparence similaire, les échanges de produits agricoles entre la France et la Pologne peuvent être développés avec un profit réciproque.

C'est aussi surtout en examinant le fonctionnement de la Chambre Agricole polono-française que je me considère comme autorisé à constater une fois de plus l'efficacité des efforts entrepris par les cercles économiques intéressés eux-mêmes. Je suis convaincu que les effets des efforts organisés à cet égard seront de plus en plus importants, autant dans le domaine industriel que dans le domaine agricole, surtout si une stabilité plus ferme est rétablie dans le régime des relations internationales monétaires et commerciales.

Pour finir je tiens à exprimer l'opinion qu'un développement sain et normal des relations économiques entre pays exige que ces relations donnent des avantages réciproques. C'est pour cela que j'attache une grande importance à l'activité bilatérale des Chambres de Commerce existant en France et en Pologne. Leur structure bilatérale me semble particulièrement apte à donner des résultats positifs dans le domaine de l'activité ayant pour but le développement des échanges de marchandises entre les deux pays, compte tenu de leurs intérêts économiques mutuels.

by ulec ograniczeniu. Przeciwnie, zdolność nabywcza rynku polskiego wobec wysoko gatunkowych i nawet luksusowych artykułów będzie się wzmacniała w miarę wzrostu zamożności i stopy życiowej ludności polskiej, co znowu jest ściśle związane z uprzemysłowieniem kraju.

Jestem głęboko przekonany, że wymiana towarowa między dwoma krajami, aby mogła być istotnie korzystną, powinna mieć na celu uzupełnianie potrzeb obydwóch organizmów gospodarczych, a nie stwarzanie niepożądaną, a zwłaszcza szkodliwą konkurencji. Nie ukrywałem mego stanowiska w tym względzie podczas pobytu Delegacji przedstawicieli polskich sfer gospodarczych w Paryżu oraz w kilku centrach przemysłu francuskiego w końcu 1936 r. Zadaniem tej Delegacji było przestudiowanie wespół z francuskimi sferami gospodarczymi możliwości wzajemnej wymiany oraz zwiększenia eksportu polskiego do Francji. Przyznać muszę, iż postulaty te były całkowicie doceniane przez przedstawicieli przemysłu francuskiego. W wyniku wizyt Delegacji polskiej, za aprobatą obydwu Rządów, utworzony został Stały Komitet Współpracy Gospodarczej Polsko-Francuskiej w dziedzinie przemysłu i handlu. Komitet ten wytknął sobie, jako główne zadanie w oparciu o współpracę z organizacjami zawodowymi obu krajów, rozbudowę wzajemnych obrotów towarowych i przedkładanie w tym celu obydwu Rządom wniosków z dziedziny polityki handlowej, zmierzających do pobudzenia wzajemnej wymiany. Analogiczne zadanie na odcinku wymiany produktów rolnych podjęła i w znacznej części zrealizowała utworzona przez sfery rolnicze polskie i francuskie Izba Rolnicza Polsko-Francuska. Działalność tej Izby dobitnie wykazała, iż, mimo podobieństwa struktury gospodarczej obydwu krajów, wymiana produktów rolnych pomiędzy Polską a Francją może być z obustronną korzyścią poważnie rozwinięta.

Obserwując działalność Izby Rolniczej Polsko-Francuskiej, czuję się upoważnionym do skonstatowania jeszcze raz celowości podjętych przez zainteresowane sfery gospodarcze wysiłków. Jestem przekonany, że rezultaty zorganizowanych starań w tym względzie będą coraz większe, zarówno w dziedzinie rolnictwa, jak i przemysłu, zwłaszcza, z chwilą osiągnięcia poważniejszej stabilizacji w międzynarodowych stosunkach monetarnych i handlowych.

Na zakończenie pragnę dać wyraz przekonaniu, iż zdrowy i normalny rozwój stosunków gospodarczych pomiędzy dwoma krajami wymaga oparcia tych stosunków na obustronnych korzyściach. Z tego względu przywiązuję wielką wagę do działalności bilateralnych Izb Handlowych francusko-polskich, istniejących we Francji i w Polsce. Budowa bilateralna tych Izb szczególnie sprzyja osiągnięciu pozytywnych rezultatów w dziedzinie ich działalności, mającej na celu rozwój wymiany towarowej między obydwu krajami w ramach wzajemnych potrzeb gospodarczych.

Korzystajcie ze świadczeń

Izby Handlowej Polsko-Francuskiej!

Przemysł cynku i ołowiu w Polsce

L'industrie du zinc et du plomb en Pologne

Cynk i ołów w przyrodzie

Cynk, ołów i kadm występują w przyrodzie w postaci całego szeregu minerałów, z których najważniejsze dla produkcji czystych metali są siarczki i węglany. Z siarczków cynku wymienić należy: blendę cynkową, czyli sfaleryt sfalelite (ZnS), z siarczków ołowiu galenę, czyli błyszcz ołowiu (PbS). Węglanem cynku jest galman cynkowy, zwany inaczej smitsonitem albo szpatem cynkowym ($ZnCO_3$). Węglanem ołowiu jest ceruzyt cerusote czyli szpat ołowiany ($PbCO_3$). Wyżej wymienione kruszce występują zwykle obok siebie i zawierają poza cynkiem, ołowiem i kadmem także srebro, tal i selen tak, że nie można mówić osobno o złożach jednego tylko z tych metali.

Początki przemysłu cynkowo-ołowianego w Polsce

Przemysł cynkowy może powstać jedynie w kraju, wyposażonym przez naturę w odpowiednie surowce. Najgłówniejszym z surowców jest węgiel, którego hutnictwo cynkowe najwięcej zużywa. Drugim podstawowym surowcem jest ruda cynkowa, aczkolwiek obecność rudy cynkowej w okręgu przemysłu cynkowego nie jest już tak bezwzględny warunkiem jego istnienia, gdyż ze względu na koszty przewozu korzystniej jest dowozić do hut rudę cynkową aniżeli wielokrotnie większe ilości węgla.

Górnictwo i hutnictwo cynku powstało i rozwijało się na ziemiach polskich, podobnie zresztą jak i w innych ośrodkach przemysłowych, w ściślejszej łączności z górnictwem i hutnictwem ołowiu, gdyż już w łonie natury cynk i ołów są ściśle ze sobą związane.

Niewiele dziedzin naszego życia gospodarczego może się poszczycić historią tak daleko sięgającą w przeszłość, jak wytwórczość cynku i ołowiu. Ołów był zapewne, i to nie tylko u nas, dawniej odkryty i znany niż cynk, ponieważ znajduje się go w naturze często w stanie rodzimym, gdy cynk trzeba wytapiać z właściwych rud. To też w pierwszych czasach kopalnictwa interesowano się przede wszystkim ołowiem i srebrem, rudy zawierające inne metale, rzucano na hałdy jako bezużyteczne. Najstarsze dane o dziejach naszego górnictwa, w tym przede wszystkim ołowianego, sięgają XI i XII wieku.

Kolebką górnictwa śląskiego były okolice Bytomia i Tarnowskich Gór. Miasto Bytom powstało w pierwszej połowie XII wieku, a powstanie swe i rozwój zawdzięcza tylko odkryciu bogatych złóż kopalnianych w okolicy. W ciągu wieków kopalnictwo cynkowo-ołowiane śląskie przeżywało rozmaite okresy rozwoju i upadku.

Polskie złoża rud cynkowo-ołowianych

Podstawą surowcową polskiego hutnictwa cynkowego i ołowianego stanowią w pierwszym rzędzie krajowe złoża rud cynkowo-ołowianych,

Le zinc et le plomb dans la nature

Le zinc et le plomb se trouvent à l'état naturel sous forme de minéraux dont les principaux, pour la production du métal pur, sont les sulfures et les carbonates. Dans le groupe des sulfures de zinc il faut citer la blende de zinc (ZnS) et dans le groupe des sulfures de plomb — la galène (PbS). Le sulfate de baryte ($ZnCO_3$) est un carbonate de zinc et la cérusite ($PbCO_3$) un carbonate de plomb. On ne peut pas parler de mines distinctes pour les deux métaux, car ils se trouvent presque toujours l'un à côté de l'autre à l'état naturel dans des minerais qui contiennent aussi de l'argent, du thallium et du sélénium, outre le zinc, le plomb et le cadmium.

Les origines de l'industrie du zinc et du plomb en Pologne

L'industrie du zinc ne peut naître que dans un pays pourvu par la nature des matières premières nécessaires pour le développement de cette industrie. La principale de ces matières est la houille, dont la métallurgie du zinc consomme des quantités considérables. L'autre matière brute fondamentale pour l'industrie de zinc est le minerai de zinc; mais il faut remarquer que l'extraction du minerai de zinc n'est pas une condition absolument nécessaire pour l'existence de cette industrie, parceque, au point de vue de la réduction des frais de transport, il est beaucoup plus avantageux de faire venir d'autres régions le minerai de zinc, plutôt que la houille qui est consommée par les usines en quantités beaucoup plus importantes.

En Pologne, d'une façon idetique, d'ailleurs, à celle qu'on peut observer dans les centres industriels d'autres pays, l'exploitation des mines de zinc et la métallurgie du zinc se sont établies et développées ensemble, et en étroite connexion avec les mines et la métallurgie du plomb, parceque dans la nature le zinc et le plomb sont déjà étroitement liés.

Il n'y a que quelques branches de la vie économique en Pologne, dont les origines soient aussi lointaines que celles de la production du zinc et du plomb. Le plomb a été découvert et fut connu sans doute plus tôt que le zinc, non seulement en Pologne mais aussi partout ailleurs, parcequ'on le trouve souvent dans la nature à l'état pur tandis que le zinc doit être toujours tiré des minerais. C'était aussi la raison pour laquelle on s'intéressait surtout au plomb et à l'argent, pendant les premières années de l'exploitation des mines, en rejetant comme inutiles les minerais contenant tout autre métal. Les informations les plus anciennes que nous possédions sur notre exploitation minière concernent surtout les mines de plomb, et remontent au XI-ième et au XII-ième siècle. Les environs de Bytom et des montagnes de Tarnów peuvent être considérés comme le berceau de l'exploitation des mines en Pologne. La ville de Bytom fut créée dans la première moitié du XII-ième siècle et elle

ześrodkowane w głównym zagłębiu przemysłowym. Jeżeli chodzi o geograficzne rozmieszczenie złóż polskich, wyodrębnić można trzy obszary, różniące się tak zawartością kruszców, jak też sposobem zalegania złóż, a mianowicie:

- 1) Obszar śląski,
- 2) „ chrzanowsko-trzebińsko-szczakowski,
- 3) „ olkusko-siewierski.

Hutnictwo cynkowe w Polsce

Hutnictwo cynkowe powstało na ziemiach polskich przed ok. 135 laty i należy do najstarszych na kontynencie Europy. Dzięki doskonałym warunkom naturalnym, a mianowicie olbrzymim pokładom węgla i bardzo dużym pokładom rudy cynkowej, skoncentrowanym w jednym zagłębiu, przemysł cynkowy mógł powstać i pomyślnie się rozwijać na ziemiach polskich, zajmując w ciągu ok. stu lat pierwsze miejsce wśród producentów cynku świata; dopiero w ostatnich dziesiątkach lat tenże przemysł cynkowy prześcignięty został pod względem wysokości produkcji przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Kanadę i Belgię.

Hutnictwo cynkowe rozwinęło się na ziemiach polskich w trzech okręgach: śląskim, krakowskim i dąbrowskim. Obecnie jednak, po dokonanych w ciągu lat 1930—1931 unieruchomieniu zakładów cynkowych w okręgach: krakowskim i dąbrowskim, wytwórczość cynku prowadzona jest wyłącznie w okręgu śląskim.

Warunki rozwojowe przemysłu cynkowego w poszczególnych okręgach kształtowały się przed uzyskaniem Niepodległości z uwagi na odmienną warunków politycznych oraz struktury gospodarczej państw zaborecznych zupełnie odmiennie.

Przedsiębiorstwa i zakłady cynkowo-ołwiane

Wytwórczość cynku i ołowiu prowadzona jest w Polsce obecnie przez trzy wielkie przedsiębiorstwa cynkowe, a mianowicie:

Giesche Sp. Akc., Katowice

Śląskie Kopalnie i Cynkownie S. A., Katowice
Zakłady Hohenlohego Sp. Akc., Wełnowiec.

Przedsiębiorstwa powyższe obejmują obok szeregu kopalń węgla następujące czynne zakłady cynkowe: 2 kopalnie rudy cynkowej (i ołowianej), 6 prażelní blendy cynkowej oraz fabryk kwasu siarkowego, 5 hut wytwarzających cynk surowy (w tym jeden zakład do wytwarzania cynku elektrolitycznego), 2 zakłady tlenku cynkowego (wzbogacenie rud) oraz 3 walcownie blachy cynkowej.

Poza trzema wyżej wymienionymi przedsiębiorstwami cynkowymi wymienić należy jeszcze dwa zakłady, zajmujące się głównie walcowaniem blachy cynkowej, a mianowicie: Walcownie Metali Sp. Akc. Dziedzice oraz Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego Sp. Akc. w Będzinie.

Wytwórczość cynku i ołowiu w Polsce

Stan wytwórczości cynku i ołowiu z uwzględnieniem wytwórczości produktów cynkowo-ołwianych w Polsce w latach ostatnich przedstawiają poniższe tablice:

doit son développement exclusivement aux riches gisements de environs. Pendant des siècles l'exploitation minière du zinc et du plomb en Silésie est passée par des alternatives diverses d'évolution et de décadence.

Les mines polonaises des minerais contenant le zinc et le plomb

Le métallurgie polonaise du zinc et du plomb a pour base, quand il s'agit de la fourniture des matières brutes, les ressources indigènes de minerais de zinc et de plomb, concentrées dans le bassin industriel principal. Au point de vue de la distribution géographique des gisements polonais on peut distinguer trois régions différentes quant à la teneur des minerais et à l'étendue des gisements. Ce sont les districts:

1. de Silésie
2. de Chorzów — Trzebinia — Szczakowa
3. de Olkusz — Siewierz.

La métallurgie du zinc en Pologne

La métallurgie du zinc fut créée en Pologne il y a 135 ans. Elle est au nombre des métallurgies les plus anciennes du continent européen. Grâce aux excellentes conditions naturelles, grâce surtout aux énormes gisements de houille, aux grands gisements de minerais de zinc et à la concentration de ces gisements dans un bassin, l'industrie du zinc en Pologne pouvait être créée et pouvait se développer; et elle a occupé pendant environ un siècle la première place parmi les pays producteurs de zinc du monde entier. Ce n'est que pendant ces dernières décades que l'industrie polonaise a été devancée, quant au volume de la production, par les Etats-Unis de l'Amérique du Nord, le Canada et la Belgique.

La métallurgie du zinc s'est développée en Pologne dans trois districts: les districts de Silésie, de Cracovie et de Dąbrowa. Mais, après l'immobilisation des usines de zinc dans les districts de Cracovie et de Dąbrowa pendant les années 1930 et 1931, la production du zinc s'est restreinte au district de Silésie.

Les entreprises et les établissements exploitant le zinc et le plomb

Actuellement trois entreprises s'occupent en Pologne de la production du zinc et du plomb. Ce sont les établissements:

Piesch S. A. Katowice,
Śląskie Kopalnie i Cynkownie S. A. Katowice,
(Les Mines et Usines à Zinc de Silésie S.A. Katowice)
Zakłady Hohenlohego S. A. Wełnowiec (Les Etablissements Hohenlohe).

Ces entreprises comprennent, à côté de plusieurs mines de houille, les usines de zinc suivantes, en activité: 2 mines de minerais de zinc (ainsi que de plomb) 6 appareils pour le grillage de la blende et la fabrication de l'acide sulfurique, 5 usines produisant le zinc brut (dont une produisant le zinc électrolytique), 2 fabriques d'oxyde de zinc et enfin 3 laminoirs de tôles de zinc.

Outre les trois Sociétés citées précédemment il faut encore mentionner deux établissements qui s'occupent particulièrement du laminage des tôles de zinc: Walcownie Metali, S. A. Dziedzice (Laminoirs de métaux S. A. Dziedzice) et Polskie

Produkcja cynku i produktów cynkowych

	1930	1934	1935	1936
Cynk surowy	158 606	92 922	84 852	95 325
z tego:				
cynk elektrolityczny	20 901	18 708	20 607	18 621
cynk rafinowany	29 321	14 953	10 384	10 195
pył cynkowy	7 126	5 132	4 917	3 775
blacha cynkowa	15 700	10 954	13 033	15 509
kwas siarkowy bezwodny	224 990	150 077	123 849	128 331
kwas siarkowy	4 794	4 552	3 358	4 206
kadm (w kg.)	93 949	143 557	120 700	154 400

Produkcja ołowiu i produktów ołowianych

	1930	1934	1935	1936
Ołów surowy	40 377	10 350	18 819	15 021
ołów rafinowany	26 313	7 550	12 785	10 115
blacha ołowiana	803	533	341	586
inne wyroby z ołowiu	667	570	518	417
glejta	1 071	1 214	1 734	742
minia	883	408	657	827
srebro (w kg.)	17 377	656	1 005	1 882

Zbyt cynku w kraju i eksport

Polski przemysł cynkowy posiada z uwagi na małą chłonność rynku krajowego dla cynku i produktów cynkowych charakter wybitnie eksportowy, gdyż jest on zmuszony przesłać 80 proc. swej produkcji umieszczać na rynkach zagranicznych. Kształtowanie się ogólnego zbytu cynku oraz udziału w nim zbytu krajowego i eksportu w latach ostatnich przedstawia poniższa tablica:

Zbyt cynku

(wg. „Polski Gospodarczej“)

Rok	Zbyt ogólny t	Z tego przypada na			
		rynek krajowy		eksport	
		w t	w %	w t	w %
1934	82 403	18 715	22,71	63 688	77,29
1935	78 656	23 476	29,85	55 180	70,15
1936	89 831	26 448	29,44	63 383	70,56

Jak wynika z powyższego zestawienia, udział rynku krajowego w ogólnym zbyciu cynku waha się w latach ostatnich w granicach od 22 — 30 % zbytu ogólnego.

Polski przemysł cynkowy jest przeto wciąż jeszcze głównie przemysłem eksportowym. Krajowa konsumpcja, dość szczupła, rozwija się wprawdzie, rozwój ten jednak nie stanowi poważnego zwiększenia rzeczywistego zużycia przez krajowych spożywców; jest on raczej rozwojem eksportu pośredniego, t. j. eksportu cynku w postaci bieli cynkowej i przedmiotów pocynkowanych.

Kierunki polskiego eksportu cynkowego wykazuje następujące zestawienie:

Zakłady Przemysłu Cynkowego S. A. Będzin (Les Etablissements polonais pour l'industrie du zinc S. A. Będzin).

La production du zinc et du plomb en Pologne

Les tableaux ci-dessous donnent un état de la production du zinc et du plomb en Pologne, la fabrication des produits en zinc et en plomb y comprise.

Production du zinc brut et des produits en zinc

	1930	1934	1935	1936
Zinc brut y compris:	158 606	92 922	84 852	95 325
Zinc électrolytique	20 901	18 708	20 607	18 621
Zinc raffiné	29 321	14 953	10 384	10 195
Poudre de zinc	7 126	5 132	4 917	3 775
Tôle de zinc	15 700	10 954	13 033	15 509
Acide sulfurique	224 990	150 077	123 849	128 331
(anhydre)	4 794	4 552	3 358	4 206
Cadmium (en kg)	93 949	143 557	120 700	154 400

Production du plomb et des produits en plomb

	1930	1934	1935	1936
Plomb brut	40 377	10 350	18 819	15 021
Plomb raffiné	26 313	7 550	12 785	10 115
Tôle de plomb	803	533	341	586
Autres produits en plomb	667	570	518	417
Minium	883	408	657	827
Argent (en kg)	17 377	656	1 005	1 882

Vente du zinc sur le marché polonais et à l'exportation

Comme la capacité de consommation du marché indigène pour le zinc et les produits en zinc est assez limitée, l'industrie du zinc en Pologne a les caractères d'une fabrication destinée à l'exportation. Plus de 80% de la production doit être placée sur les marchés étrangers. La spécification ci-dessous nous indique l'importance de la vente totale du zinc polonais, et sa répartition en Pologne et à l'exportation.

La vente du zinc

(selon la „Polska Gospodarcza“)

Année	Total des ventes en t.	le chiffre précédent comprend:			
		les ventes en Pologne		les ventes à l'exportation	
		en t.	%	en t.	%
1934	82 403	18 715	22,71	63 688	77,29
1935	78 656	23 476	29,85	55 180	70,15
1936	89 831	26 448	29,44	63 383	70,56

Il résulte de ce tableau, que la participation du marché polonais dans le chiffre de vente total correspond à 22 — 30% de celui-ci. L'industrie du zinc en Pologne est donc une industrie d'exportation. Il est vrai que la petite consommation

Wywóz cynku z Polski

(wg. „Handlu Zagranicznego R. P.“).

		1930	1934	1935	1936
Ogółem	t	133 075	62 711	54 638	61 567
Wart. w tys. zł.		100 606	25 039	21 216	24 176
Niemcy	t	70 126	40 984	22 896	27 873
Czechosłowacja	t	7 161	6 512	7 228	8 482
Szwecja	t	7 630	3 463	5 851	5 506
Austria	t	4 852	3 921	5 272	4 498
Węgry	t	2 072	2 338	2 585	2 727
Japonia	t	—	171	2 507	3 207
Indie	t	899	424	1 751	1 220
Francja	t	25	209	1 405	—
Rumunia	t	1 111	700	877	978
Z. S. R. R.	t	19 726	656	—	—
Inne kraje	t	19 473	3 333	4 266	7 076

Zbyt ołowiu w kraju i eksport

Jeszcze do roku 1930 — 31 Polska wywoziła ok. $\frac{3}{4}$ produkcji, obecnie krajowa wytwórczość, otrzymywana zresztą z surowca przeważnie importowanego, zaspakaja głównie potrzeby rynku wewnętrznego, jak to wynika z następującego zestawienia:

Rok	Zbyt w kraju	Eksport
1933	4 738	175
1934	6 190	981
1935	6 714	3 631
1936	8 128	1 884

Uwagi końcowe

Dla życia gospodarczego Polski produkcja cynku w Polsce ma bardzo doniosłe znaczenie przede wszystkim ze względu na jej wpływ na kształtowanie się bilansu handlowego i płatniczego. Polska bowiem sama, jak wykazaliśmy już wyżej, stosunkowo mało zużywa cynku, a głównie wywozi go za granicę. Z ilości cynku sprzedanych w 1936 r. wywieziono za granicę ok. 70% cynku surowego, ok. 50% blach cynkowych, ok. 90% pyłu cynkowego oraz ok. 80% bieli cynkowej. Wartość ogólna wywozu cynku i produktów cynkowych wynosiła w 1936 r. 32.073.000 zł. wobec 28.452.000 zł. w 1935 r. Tych kilka danych świadczy już o tym, jak poważną gałęzią naszego przemysłu jest hutnictwo cynkowe i jak wielkie posiada znaczenie w bilansie handlowym i płatniczym.

Przemysł cynkowy należy do tych przemysłów, które, wobec ciągłego rozwoju produkcji i wielkich postępów technicznych, wymagają stałej modernizacji i coraz to nowych inwestycji, jeżeli mają utrzymać swą zdolność konkurencyjną na rynkach światowych. To też polski przemysł cynkowy szedł do końca 1930 r. stale z postępowaniem czasu, i pod względem sprawności technicznej nie ustępował wcale przemysłowi zagranicznemu. Gwałtowny spadek cen w latach kryzysu, który obniżył je do poziomu nigdy przed tym w dziejach tego przemysłu nie spotykanego, wstrzymał normalny bieg prac inwestycyjnych. Jak wiadomo, dopiero w ciągu ostatniego roku ceny światowe cynku (a równoległe z nim także i ołowiu) uległy znacz-

polonaise est en voie d'augmentation. Mais ce développement ne correspond pas exactement à un accroissement de la consommation réelle, mais plutôt au développement de l'exportation des produits dérivés, c'est à dire de l'exportation du zinc sous forme de blanc de zinc et d'objets en zinc.

La destination des exportations de zinc polonais est mise en évidence par le tableau ci-dessous:

Les exportations polonaises de zinc

selon la publication „Handel Zagraniczny R. P.“ (Le Commerce Extérieur de la République de Pologne)

	1930,	1934	1935	1936
Total en tonnes	133075	62 711	54 638	61 567
Total en milliers de zł.	100 606	25 039	21 216	24 176
Allemagne en tonn.	70 126	40 984	22 896	27 873
Tchécoslovaquie	7 161	6 512	7 228	8 482
Suède	7 630	3 463	5 851	5 506
Autriche	4 852	3 921	5 272	4 498
Hongrie	2 072	2 338	2 585	2 727
Japon	—	171	2 507	3 207
Indes	899	424	1 751	1 220
France	25	209	1 405	—
Roumanie	1 111	700	877	978
U. R. S. S.	19 726	656	—	—
autres pays	19 473	3 333	4 266	7 076

La vente du plomb en Pologne et à l'exportation

Jusqu'en 1930—31 la Pologne exportait près des $\frac{3}{4}$ de sa production de plomb; actuellement la production polonaise, utilisant d'ailleurs en grande partie des matières premières importées, couvre les principaux besoins du marché polonais, comme le montrent les chiffres ci-dessous:

Année	Vente dans le pays	Exportation
1933	4 738	175
1934	6 190	981
1935	6 714	3 631
1936	8 128	1 884

Remarques finales

La production du zinc en Pologne joue un très grand rôle dans la vie économique de la Pologne, surtout à cause de l'influence qu'elle exerce sur la balance commerciale et la balance des paiements. En effet la Pologne ne consomme elle-même qu'une quantité insignifiante de zinc, exportant la plus grande partie de sa production à l'étranger. En 1936, par exemple, l'exportation représentait 70% de la vente totale du zinc brut, les tôles de zinc 50%, la poudre de zinc 90% et enfin le blanc de zinc 80% des ventes totales respectives. La valeur totale de l'exportation du zinc et des produits annexes s'est élevée en 1936 à 32.073.000 zł., tandis qu'en 1935 cette exportation n'était que de 28.452.000 zł. Ces chiffres prouvent l'importance de la métallurgie du zinc pour notre industrie et son influence sur la balance commerciale et la balance des paiements.

L'industrie du zinc est au nombre de ces industries dont les progrès techniques et le développement de la production nécessitent une mo-

niejszej, w następnych miesiącach zresztą na skutek kilkakrotnych załamania mocno zredukowanej, zwykle.

Ta poprawa, bardzo zresztą niepewna, pobudziła jednak przemysł cynkowy do przeprowadzenia szeregu nowych poczynań, mających na celu podniesienie produkcji i oparcie jej na mocniejszych podstawach.

W każdym razie polski przemysł cynkowy posiada z uwagi na bardzo poważne jeszcze podstawy surowcowe w kraju widoki pomyślnego rozwoju. Można przeto żywić uzasadnioną nadzieję, że przemysł ten, po przewyciężeniu bolesnych skutków ostatniego kryzysu, potrafi zdobyć sobie znowu należne mu miejsce w ramach produkcji światowej.

Czy firma WPanów zapisała się już
w poczet członków
Izby Handlowej Polsko-Francuskiej?

FRANÇOIS MICHEL

Vice-Président de la Chambre de Commerce Polono-Française à Varsovie, Directeur Général de la Société Fermière des Mines Fiscales de l'Etat Polonais en Haute-Silésie

Le charbon dans les relations économiques polono-françaises

Węgiel w stosunkach gospodarczych polsko-francuskich

De toutes les marchandises échangées entre la France et la Pologne, le charbon est vraisemblablement celle qui a le plus de droits à occuper une place dans ce premier numéro du Bulletin que la Chambre de Commerce polono-française de Varsovie va consacrer désormais aux relations économiques entre les deux pays.

Tout d'abord il représente près de 50% de la valeur des exportations polonaises en France, soit en 1936 21.236.000 zł. sur 43.700.000 zł., sans parler de la supériorité écrasante du tonnage, puisque, pour la même année, sur 1.291.000 tonnes de marchandises qui sont allées de Pologne en France, le charbon seul représentait 1.223.000 tonnes.

A un autre titre encore, le charbon a le droit d'occuper un chapitre dans les relations polono-françaises: c'est par l'importance des entreprises charbonnières dans lesquelles interviennent des capitaux français. Sur une production globale des houillères polonaises qui s'est chiffrée en 1936 par 29.700.000 t, les capitaux français exercent une influence plus ou moins décisive sur un ensemble d'entreprises dont la production totale a été, la même année, de 8.920 000 t, soit 30%.

C'est d'ailleurs parmi ces mêmes entreprises que figurent celles qui ont ouvert la route à l'exportation charbonnière polonaise sur la France, en faisant connaître et aux petits consommateurs et aux industriels français, les avantages de ce charbon polonais dont, jusqu'en 1925, pas une tonne n'avait pénétré sur le marché français. Elles occupent encore aujourd'hui une place considérable

dernisation constante et de nouveaux investissements qui leur permettent de conserver les moyens de combattre la concurrence sur le marché mondial. Jusqu'en 1930 l'industrie du zinc en Pologne suivait le progrès et n'a jamais été inférieure à l'industrie étrangère, quant à l'équipement technique. La baisse considérable des prix pendant les années de crise jusqu'à un chiffre inconnu dans l'histoire de l'industrie du zinc n'a plus permis l'augmentation des investissements. Ce n'est que l'année dernière que les prix mondiaux pour le zinc et pour le plomb se sont relevés, mais plusieurs mouvements de baisse ont réduit considérablement cette amélioration.

Cette amélioration encore incertaine a incité l'industrie du zinc à engager de nouveaux travaux dont le but est d'augmenter la production, ce qui raffermira la situation de cette industrie.

En tout cas l'industrie du zinc en Pologne a encore des perspectives de développement favorables grâce aux ressources abondantes en matières premières qui existent dans le pays, et on peut espérer que cette industrie sortira victorieusement de la dernière crise et sera en état de reprendre son rang dans la production mondiale.

Ze wszystkich towarów, które są przedmiotem wymiany między Polską a Francją, węgiel ma chyba najwięcej praw, aby zająć miejsce w pierwszym numerze Biuletynu, jaki Izba Handlowa Polsko-Francuska ma odtąd poświęcać stosunkom gospodarczym między obu krajami.

Przed wszystkim węgiel stanowi około 50% wartości eksportu polskiego do Francji, czyli w 1936 r. 21.236.000 zł. na 43.700.000 zł., nie mówiąc o przytłaczającej przewadze tonażu, ponieważ w tymże roku na 1.291.000 t towarów, wysłanych z Polski do Francji, ilość samego tylko węgla wyniosła 1.223.000 t.

Z innego jeszcze tytułu węgiel ma prawo do osobnej pozycji w stosunkach polsko-francuskich, ze względu na znaczenie przedsiębiorstw węglowych, w których zaangażowany jest kapitał francuski. Przy ogólnej produkcji polskiego kopalnictwa węglowego, wynoszącej w 1936 r. 29.700.000 t, kapitały francuskie wywierają wpływ mniej lub więcej decydujący na szereg przedsiębiorstw, których produkcja ogólna w tymże roku wyniosła 8.920.000 t, a więc 30%.

Wśród tych przedsiębiorstw właśnie znajdują się firmy, które otworzyły drogę eksportowi węgla polskiego do Francji, zaznajamiając zarówno drobnych spóżywców, jak i przemysłowców francuskich z zaletami polskiego węgla, którego ani jedna tona nie przeniknęła na rynek francuski przed 1925 r. Zajmują one jeszcze i obecnie poważne miejsce na tym rynku, gdzie w 1936 r. przypadało na nie 45,1% całego importu polskiego.

sur ce marché où elles représentent en 1936 45,1% des importations totales polonaises.

Ceux que préoccupe le souci de donner aux échanges entre nos 2 pays le maximum d'ampleur, comprendront aisément la valeur de cette initiative et de cet effort et en mesureront quelques-unes des difficultés s'ils veulent bien réfléchir que l'on avait affaire à une clientèle traditionaliste et doublement méfiante: méfiante sur la qualité du combustible inconnu qu'on lui proposait, méfiante sur les chances de régularité et de durée d'un approvisionnement venu d'aussi loin. En 1925, lorsque la Société anonyme française des Mines de Czeladź s'assurait le mérite d'avoir dirigé sur la France le premier bateau de charbon polonais, elle se heurta à de vives réclamations: „elle livrait, disait le client, des pierres et des ardoises pour du charbon”!

Depuis lors la méfiance a fait place aux plus bienveillantes appréciations, et l'un des principaux négociants français parmi les acheteurs de la provenance polonaise a pu écrire récemment dans un travail d'ensemble: „Le charbon polonais.... brûle facilement, en laissant peu de cendres; il est généralement dur et admirablement préparé par les producteurs, ne laissant que très peu de déchets après les manutentions..... Il brûle avec une longue flamme pratiquement sans fumer, sans coller au feu et sans noircir les casseroles“.

Pour ces raisons principales, les charbons polonais sont appréciés de l'importateur et du consommateur.

Mais, entre temps, que de livraisons gratuites ont été faites à des boulangeries dans la province française pour en faire des clients du charbon polonais, et il nous souvient que pour faire admettre notre charbon à une fabrique de Limoges, il ne fallut rien moins que se risquer à garantir financièrement la bonne venue de la précieuse porcelaine à cuire dans le four sur lequel porterait l'essai. Ajoutons encore que, pour rester efficace et s'assurer un véritable avenir, cette introduction a dû se faire en ménageant dans toute la mesure possible les intérêts des houillères françaises, dont le patronat comme les ouvriers voyaient avec inquiétude l'envahissement de ce concurrent venant modifier en bien des points l'équilibre préétabli entre charbons français et charbons importés. En fait, et si l'on néglige des incidents de détail, c'est contre le charbon écossais que le charbon polonais s'est introduit et qu'il l'a évincé de maintes positions.

Les résultats de cette pénétration systématique et persévérante du charbon polonais n'ont pas tardé à s'exprimer en chiffres vigoureusement croissants. Insignifiante en 1925, l'importation polonaise progresse ainsi:

1926	—	136.000 tonnes
1927	—	157.000 „
1928	—	383.000 „
1929	—	649.000 „
1930	—	769.000 „
1931	—	978.000 „

A ce moment intervient en France le décret du 10 Juillet 1931 qui mettait fin à l'envahissement déréglé de la clientèle française par les charbons étrangers. Le recul de la consommation française provoqué par la crise universelle, la pression de plus en plus énergique qu'exerçaient sur le marché

Ci, ce trossczą się o rozwinięcie w jak najszerszym zakresie wymiany między obu krajami, łatwo zrozumieją całą wartość tej inicjatywy i wysiłku oraz wielkość niektórych ze związanych z tym trudności, jeżeli zechcą się zastanowić, że miało się do czynienia z klientelą tradycjonalistyczną i nieufną podwójnie: nieufną co do gatunku nieznanego dotąd paliwa, które jej proponowano, i nieufną co do ciągłości dostaw materiału przychodzącego z tak daleka. W r. 1925, kiedy Towarzystwo Bezimienne Kopalń Czeladź skierowało do Francji pierwszy statek polskiego węgla, spotkało się z energicznymi reklamacjami: „dostarczyło, powiadał klient, kamienie i łupek jako węgiel“.

Od tego czasu nieufność zastąpiła najprzychylniejsza ocena i jeden z głównych handlarzy francuskich spośród odbiorców węgla polskiego pochodzenia pisze w pracy, poświęconej polskiemu kopalnictwu węglowemu: „Węgiel polski . . . pali się łatwo, pozostawiając mało popiołu. Jest wogóle twardy i doskonale sortowany, daje mało odłamków przy manipulacjach . . . pali się długim płomieniem, praktycznie biorąc bezdymnie, nie spieka się i nie czerni rondli.

Są to główne powody, dla których węgiel polski jest ceniony przez importerów i spożywców.

Ale, w międzyczasie, ileż dostaw bezpłatnych skierowano do piekarń na prowincji francuskiej, aby pozyskać wśród nich odbiorców dla węgla polskiego. Pamięamy też, że, aby uzyskać przyjęcie naszego węgla do jednego z zakładów w Limoges, trzeba było udzielić finansowej gwarancji na dobry wypiek cennej porcelany z pieca, w którym dokonywała się próba. Dodać jeszcze należy, że, aby wprowadzenie węgla polskiego na rynek francuski było skuteczne na dalszą metę i miało zapewnioną przyszłość, akcję musiano prowadzić, oszczędzając w miarę możliwości interesy kopalń francuskich, ponieważ kierownicy ich zarówno jak i robotnicy z niepokojem patrzyli na zalew rynku węglem nowego konkurenta, który w wielu punktach naruszył ustaloną równowagę między węglem francuskim i zagranicznym. W rzeczywistości, ogólnie biorąc, węgiel polski wszedł na rynek kosztem węgla szkockiego, wypierając go z wielu zajmowanych przed tym pozycji.

Skutki tego systematycznego i wytrwałego przenikania węgla polskiego prędko wyraziły się we wzrastających silnie cyfrach. Nikły w 1925 r. import polski wzrasta w sposób następujący:

1926	—	136.000 t
1927	—	157.000 t
1928	—	383.000 t
1929	—	649.000 t
1930	—	759.000 t
1931	—	978.000 t

W tym momencie wydano we Francji rozporządzenie z 10.7.1931 r., kładące kres bezładnemu opanowaniu klienteli francuskiej przez węgiel zagraniczny. Spadek spożycia francuskiego, spowodowany przez kryzys powszechny, coraz mocniejszy nacisk, jaki wywierał na rynek francuski węgiel zagraniczny, wypierany z rynków wewnętrznych skutkiem obniżenia spożycia własnego odnośnych krajów, wynikający stąd spadek cen i zbytu w kopalniach francuskich wraz z towarzyszącym temu

français ces charbons étrangers poussés au dehors par la baisse de leur consommation indigène, la chute des prix et du débit qui en résultait pour les mines françaises accompagnée, bien entendu, de chômages, avaient déterminé le gouvernement français à cette grave mesure qui n'était, en somme, qu'un des symptômes nombreux de cette contagieuse tendance à l'isolement qui fut une des caractéristiques des dernières années et que nous avons vu se traduire en d'autres pays par des dispositifs équivalents à une quasi fermeture des frontières. Relativement modérées dans leurs exigences, les mines françaises consentaient bien à supporter une partie du recul de consommation provoqué par la crise économique, mais exigeaient que l'importation étrangère en supportât la plus grosse part. On ne peut guère se refuser à approuver pareille attitude chez les dirigeants d'une industrie qui, même en travaillant à plein rendement, ne couvre guère, en temps normal, plus des deux tiers de la consommation française.

Par contre, le dispositif adopté pour freiner l'importation des charbons étrangers se trouvait menacer gravement la situation des charbons polonais, car il partageait désormais l'importation en France entre les diverses provenances, proportionnellement aux moyennes des tonnages importés au cours des trois dernières années.

La courbe des importations polonaises, alors en pleine ascension, devait donc se trouver brisée par ce calcul dans lequel intervenaient deux années nettement moins favorables que l'année 1931. Le dommage était d'autant plus grand qu'au cours des 6 premiers mois de cette même année, l'ascension des tonnages polonais avait été plus forte que jamais et laissait prévoir sans excès d'optimisme un tonnage total de près de 1.200.000 tonnes pour l'année 1931 entière.

En fait, si cette même année 1931 se trouvait limitée à 978.000 t, le charbon polonais n'a pas tardé à trouver dans certaines dispositions annexes du système de contingentement d'assez vastes possibilités lui permettant de regagner les positions perdues. Très rapidement, en effet, le gouvernement français s'est vu obligé de tempérer la rigidité du décret de 1931 en mettant à la disposition de certaines chambres de commerce et, en particulier, des chambres de commerce maritime, des licences d'importation que ces organismes pouvaient utiliser sans distinction de provenance. C'était, en somme, créer une sorte de marché tout spécialement et rigoureusement limité puisqu'il ne dépassait pas en fin 1932 160.000 t mensuelles, mais sur lequel les différentes provenances ne se trouvaient pas compartimentées et pouvaient, par conséquent, reprendre la libre concurrence. C'est sur ce marché que la Pologne a récupéré les positions perdues ailleurs, la qualité de ses charbons et leur prix lui ayant permis de s'en attribuer un pourcentage très important qui atteignit à un certain moment près de 50%.

Parallèlement, les charbonnages polonais développaient des ventes qui, pour être cataloguées comme importation en France, ne tombent pas, en fait, sous le coup de la réglementation française, parce qu'il s'agissait de charbons de soutes destinés aux navires de toute espèce charbonnant en ports français et l'on sait que ces charbons ne franchissant pas, en théorie tout au moins, le pé-

bezrobociem, wszystko to spowodowało rząd francuski do wydania wspomnianego rozporządzenia. Było ono zresztą tylko jednym z licznych objawów tej zaraźliwej tendencji do odosobnienia się, charakteryzującej ostatnie lata i która w innych krajach przejawiała się w rozporządzeniach równoważnych prawie z zamknięciem granic. Względnie umiarkowane w swych żądaniach kopalnie francuskie godziły się ponieść częściowo konsekwencje zmniejszenia się spożycia wewnętrznego, spowodowanego kryzysem gospodarczym, wymagały jednak, by na eksporcie zagranicznym odbiła się większa jego część. Nie można odmówić słuszności takiej postawie kierowników przemysłu, który, nawet pracując z pełną wydajnością, pokrywa w normalnych czasach nie więcej jak 2/3 spożycia francuskiego.

Natomiast rozporządzenie wydane w celu zahamowania importu węgla zagranicznego zagroziło poważnie sytuacji węgla polskiego, gdyż rozdzielało odład import do Francji między węgle różnego pochodzenia proporcjonalnie do przeciwnych tonażów importowanych w ciągu 3 ostatnich lat.

Wznosząca się krzywa importu polskiego musiała się załamać skutkiem zastosowania takiego obrachunku, dla którego przyjęto dwa lata o wiele mniej pomyślne niż rok 1931. Szkoda była tym dotkliwsza, że w ciągu 6 pierwszych miesięcy tego roku zwyżka tonażu polskiego była większa niż kiedykolwiek przed tym i bez przesadnego optymizmu pozwalała przewidywać na r. 1931 ogólną cyfrę 1.200.000 t.

W rzeczywistości po ograniczeniu importu polskiego w 1931 r. do 978.000 t, węgiel polski znalazł wkrótce w pewnych postanowieniach dodatkowych systemu kontyngentowego dość szerokie możliwości odzyskania utraconych pozycji. Bardzo prędko bowiem rząd francuski okazał się zmuszonym do złagodzenia sztywnych przepisów dekretu z 1931 r., oddając do rozporządzenia niektórych izb handlowych, w szczególności izb portowych, licencje importowe, z których organizacje te mogły korzystać bez rozróżnienia pochodzenia węgla. Było to w gruncie rzeczy stworzeniem pewnego rodzaju rynku specjalnego, ściśle ograniczonego, bo nie przekraczającego w końcu 1932 r. 160.000 t miesięcznie, ale na którym węgle różnego pochodzenia nie miały osobnych kontyngentów, mogły więc powrócić do wolnej konkurencji. Na tym rynku właśnie Polska odzyskała utracone gdzie indziej pozycje, przy czym gatunek i cena jej węgla umożliwiły jej zdobycie bardzo poważnego odsetka, który w pewnej chwili osiągnął blisko 50%.

Równocześnie kopalnie polskie rozwinęły sprzedaż, które, chociaż uważane jako sprzedaż do Francji, nie podlegają w rzeczywistości reglamentacji francuskiej: chodzi o węgiel bunkrowy dla wszelkiego rodzaju statków, zaopatrujących się w portach

Prosimy o wypełnienie załączonej karty abonamentowej.

Prière de signer la demande d'abonnement ci-jointe.

rimètre douanier, sont pratiquement libres de tout contingentement.

C'est ainsi que, tombée à 619.000 t en 1932, l'importation polonaise en France remontait à 714.000 t en 1933, 883.000 t en 1934, 850.000 t en 1935 et 1.262.000 t en 1936. Mais ici interviennent des facteurs nouveaux et, en particulier, l'introduction dans les mines françaises de la semaine de 40 heures, puis la modification radicale du système de contingentement. Les conséquences de ces faits récents sur l'importation du charbon polonais en France seront examinées dans un prochain article.

PROF. EDMUND TREPKA

Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

Obrót chemiczny polsko-francuski

Les échanges de produits chimiques entre la Pologne et la France

Jak wiadomo — nie łatwo jest ustalić pojęcie produktu chemicznego. W zależności od kraju, zwyczajów, tradycji i t. d., pojęcie to ulega rozszerzeniu lub zwężeniu. Jeżeli staniemy na formalnym punkcie widzenia i uznamy, że import chemiczny ujęty jest przez polską taryfę celną w dziale „Przetwory chemiczne i farmaceutyczne oraz farby“, to wprowadzie niektóre działy produkcji chemicznej, jak smoły, tłuszcze, wyroby gumowe, jedwab sztuczny i t. d. pozostaną nie uwzględnione, jednakże odpowiednia statystyka ujmie przywóz produktów chemicznych w ścisłym znaczeniu tych słów.

W ubiegłym 1936 r. ogólny przywóz do Polski artykułów objętych właśnie tym działem taryfy celnej wyniósł 2.218.946 q, wartości 63.868.000 zł. Jeżeli chodzi o wartość, to Francja zajmuje w naszym imporcie chemicznym bardzo wybitne miejsce. Widać to z następującej tabliczki, obrazującej wartości przywozu chemicznego w r. 1936 z szeregu najważniejszych krajów:

Niemcy	19.738 tys. zł.
Szwajcaria	6.167 „ „
Francja	5.202 „ „
Anglia	4.666 „ „
Belgia	3.307 „ „
U. S. A.	3.083 „ „
Czechosłowacja	2.194 „ „
Holandia	2.178 „ „
Austria	1.514 „ „

Francuski przywóz chemiczny jest wszechstronny, różnorodny i zróżniczkowany. Najważniejsze cyfry importu stanowi przywóz połączeń organicznych, jak barwniki, produkty przejściowe, środki lecznicze.

Natomiast eksport chemiczny z Polski do Francji jest bardzo szczupły, zarówno jeśli chodzi o wartość, jak i zróżniczkowanie importu.

Powyżej zobrazowany stan rzeczy jest tylko częściowo wynikiem przewagi przemysłu chemicznego francuskiego nad polskim. Przez długie lata polski eksporter chemiczny z konieczności nie

francuskich. Jak wiadomo, węgiel ten, który, przynajmniej teoretycznie, nie wykracza poza obręb celny, jest poza kontyngentem.

Takimi drogami import polski do Francji, który w 1932 r. spadł do 619.000 t, podnosi się znów następnie do 714.000 t w 1933 r., 883.000 t w 1934, 850.000 t w 1935 i wreszcie do 1.262.000 t w 1936 r. Ale tu już wchodzi w grę nowe czynniki, zwłaszcza wprowadzenie w kopalniach francuskich 40-godzinnego tygodnia pracy oraz radykalna zmiana systemu kontyngentowego. Konsekwencje, wynikające z tych niedawnych faktów dla importu węgla do Francji, omówimy w artykule następnym.

C'est un fait bien connu qu'il n'est pas aisé de définir quels sont les articles qui entrent dans la classe des „produits chimiques“. L'étendue de cette définition change — s'élargissant ou se rétrécissant suivant le pays, les coutumes et la tradition etc. Si nous nous plaçons au point de vue formel en reconnaissant que toute l'importation chimique est comprise dans la partie du tarif douanier polonais portant le titre „Produits chimiques et pharmaceutiques et teintures“, certains groupes de la production chimique, tels que poix, graisses, articles en caoutchouc, soie artificielle etc. resteront en dehors, mais la statistique, qui nous donne les chiffres de l'importation, se borne quant aux produits chimiques à la partie spéciale du tarif.

En 1936 l'importation globale en Pologne de ces produits compris dans la partie ci-dessus indiquée du tarif douanier s'est élevée à 2.218.946 q, correspondant à une valeur de 63.868.000 zł.

La France occupe une des premières places dans le montant de notre importation de produits chimiques. Les chiffres indiqués ci-dessous sont significatifs. Ils donnent la valeur des importations pour les principaux pays:

Allemagne	19.738 milliers de zl.
Suisse	6.167 „ „
France	5.202 „ „
Angleterre	4.666 „ „
Belgique	3.307 „ „
U. S. A.	3.083 „ „
Tchécoslovaquie	2.194 „ „
Hollande	2.178 „ „
Autriche	1.514 „ „

L'importation française est universelle et très diverse. Les produits de l'importation organique, comme par exemple les matières colorantes, les produits intermédiaires, les médicaments, ont la principale part dans le chiffre global des importations.

Par contre l'importance de l'exportation des produits chimiques de la Pologne en France n'est pas grande, ni quant à la valeur, ni quant à la variété de ces produits.

Cet état de choses n'est pas le résultat unique de la supériorité de l'industrie chimique française sur celle de la Pologne. Pendant de nombreuses années l'exportateur chimique polonais

mógł interesować się rynkiem francuskim ze względu na istniejące tam ograniczenia przywózowe, których system szczególnie niekorzystnie wpływa na możliwości eksportowe tych krajów, które przed wprowadzeniem ograniczeń nie pracowały z rynkiem francuskim. Z drugiej strony import przetworów chemicznych francuskich do Polski musi z biegiem czasu kształtować się coraz więcej w tym kierunku, aby uzupełniał produkcję krajową. Trzeba bowiem stwierdzić, że w latach ostatnich rozpoczęto w Polsce fabrykację całego szeregu dawniej nie wytwarzanych produktów chemicznych.

Wzajemna wymiana handlowa nie wyczerpuje możliwości naszej współpracy z francuskim przemysłem chemicznym. Przemysł chemiczny francuski, przy pomocy poważnych francuskich kapitałów, dokonał szeregu inwestycji fabrycznych w Polsce, stwarzając placówki pożyteczne, przyczyniające się do rozwoju naszej wytwórczości chemicznej.

Należy sądzić, że dalsze istniejące na tej drodze możliwości zostaną jeszcze przez kapitał francuski wyzyskane. W szczególności należy podkreślić fakt, że Polska, ze względu na szczególną znajomość niektórych rynków, dogodniejsze położenie frachtowe i t. p., mogłaby przy stosownej pomocy kapitałowej rozwinąć korzystnie eksport niektórych produktów chemicznych.

Niezależnie od tej współpracy, opartej na własności czy współwłasności, rozwija się jeszcze inny typ kooperacji w zakresie udzielania pomocy technicznej, licencji i t. p. Rozwój przemysłu chemicznego polskiego, nieustanne uruchamianie nowych produkcji, często przy pomocy przemysłów zagranicznych, winno — w większej niż dotychczas mierze — zwrócić uwagę przemysłu francuskiego, bowiem i w tej dziedzinie istnieje jakby konkurencja pomiędzy przemysłami zagranicznymi, które ubiegają się o zastosowanie swych licencji i współpracę techniczną.

Z drugiej strony — przemysł chemiczny polski niewątpliwie skorzysta ze współpracy z przemysłem chemicznym francuskim, którego tradycje, poziom naukowy i techniczny są powszechnie znane.

fut contraint de se désintéresser du marché français à cause du système des restrictions en France ne permettant pas les livraisons sur le marché français aux pays qui n'avaient pas de relations commerciales avec la France avant l'introduction de ces restrictions.

D'autre part l'importation sur le marché polonais des produits chimiques de provenance française doit se développer de plus en plus d'une telle manière qu'elle devient un supplément de la production indigène. Il faut constater qu'on a commencé en Pologne pendant les dernières années la fabrication d'une quantité de produits chimiques qui n'étaient pas fabriqués autrefois.

Mais les possibilités de la collaboration des industries chimiques française et polonaise ont d'autres ressources. L'industrie chimique française a investi en Pologne des capitaux importants et a créé plusieurs postes très utiles, contribuant au développement de notre production chimique.

On peut supposer que les possibilités existant encore pour le développement de l'industrie chimique polonaise seront utilisées par le capital français. Il est surtout intéressant que la Pologne puisse, en profitant de l'aide des capitaux français, développer l'exportation de certains de ses produits chimiques, grâce à sa connaissance particulière de quelques marchés étrangers et grâce à sa position envers certains pays, mieux placée que celle d'autres pays-exportateurs au point de vue des frais de transport.

Indépendamment de cette collaboration basée sur la propriété entière ou co-propriété commune, se développe encore un autre genre de coopération et notamment sous la forme de collaboration technique, de licences etc. Le développement de l'industrie chimique polonaise, la mobilisation continue de nouvelles productions, souvent avec l'aide et l'appui des industries étrangères doit attirer l'attention de l'industrie française de façon plus importante, parcequ'il y a une sorte de concurrence entre les industries étrangères, quant à l'application des licences et à la collaboration technique.

D'autre part il n'y a aucun doute, que l'industrie chimique polonaise profitera beaucoup de la coopération avec l'industrie chimique française, dont les traditions ainsi que le niveau scientifique et technique sont universellement connus.

Communiqués de M. L'Attaché Commercial près l'Ambassade de France en Pologne

ECHANGES FRANCO-POLONAIS.

D'après les statistiques françaises, les importations polonaises en France ont atteint, au cours des 7 premiers mois de 1937, la valeur de Frs. 228.705.000 contre 113.622.000.— au cours de la même période de 1936.

Les exportations françaises vers la Pologne ont montré une légère augmentation, en passant de 74.652.000.— frs., au cours des sept premiers mois de 1936 à 92.625.000.— Frs. pour la même période de 1937.

Les principales importations polonaises en France ont été: (entre parenthèses le chiffre correspondant pour 1936):

Houille crue et agglomérée	Frs. 126.670.000.—	(55.532.000)
Céréales (grains et farines)	" 29.932.000.—	(4.594.000)
Bois commun	" 9.375.000.—	(4.625.000)
Pommes de terre	" 8.430.000.—	(5.149.000)
Drilles	" 7.586.000.—	(4.434.000)
Lin	" 6.882.000.—	(8.015.000)

Les principales marchandises françaises vendues en Pologne ont été:

Laines et déchets de laine	Frs. 12 510.000.—	(12.465.000)
Instruments et appareils scientifiques	„ 5 867.000.—	(553.000)
Peaux et Pelleteries brutes	„ 5.808.000.—	(3.195.000)
Machines, matrices et autres	„ 4 627.000.—	(2.878.000)
Fils de coton	„ 4.067.000.—	(3.952.000)
Fers et aciers	„ 2.120.000.—	(6.977.000)
etc.		

CONTINGENTS COLONIAUX:

La Pologne a accordé à l'importation des Colonies françaises les contingents suivants pour le IV trimestre 1937.

C o n t i n g e n t s N o r m a u x :

Pos. 60 p. 5 note 4.	Citrons:	16.500.—	Zlotys
Ex 80 p. 1 et note	Cacao en fèves:	100.000.—	Kgs.
Pos. 97	Agar-agar, gomme-laque, copal, baumes, gommés, résines et gommés-résines, les dénommés ailleurs exceptés:	12.750.—	Zlotys
Pos. 104 p. 2, 3.	Raphia, liber, jonc, spart, luffah, crin marin, algues et autres matières végétales non dénommées ailleurs.	182.250.—	Zlotys
Pos. 143	Coquillages de mer et de rivière.	51.000.—	„
Pos. 177 p. 1	Minerais, boues, scories, paille de fer:	108.750.—	„
Pos. 473 p. 3	Phosphorites:	325.500.—	„
Pos. 492	Peaux	23.250.—	„
Pos. 750 et note	Bois, les dénommés ailleurs exceptés:	9.000.—	„

C o n t i n g e n t s S u p p l é m e n t a i r e s :

	Total:	102.400.—	Zlotys
Pos. 80 p. 1	Cacao en fèves	30.000.—	„
Pos. 473	Phosphorites	25.900.—	„
Pos. 528	Peaux de chèvre et de bouc	46.500.—	„

L'importation libre en Pologne

La circulaire C. 60 du Ministère des Finances de Pologne publie la liste suivante des marchandises pour lesquelles le Ministère de l'Industrie et du Commerce de Pologne a délivré un permis général d'importation. Au moment du dédouanement de ces marchandises les permis individuels d'importation ne sont pas exigés.

Dénomination des Marchandises

	Position du tarif douanier polonais
1) Riz non décortiqué ainsi que décortiqué mais en pellicules, importé pour la préparation du riz poli par les ports du territoire douanier polonais — sur l'autorisation du Ministère des Finances	pos. 30, note no. 1
2) Les brisures de riz ne contenant pas plus de 5% de leur poids de grains entiers, destinées à la fabrication de l'amidon et de l'arack — sur autorisation du Ministère des Finances	pos. 30, note no. 2
3) Champignons comestibles — mycélium	pos. 52, point no. 3
4) Animaux, oiseaux, reptiles, insectes—non dénommés ailleurs—destinés pour les jardins zoologiques	pos. 114
5) Minerais, boues, scories, paille de fer, les dénommés ailleurs exceptés, — le tout en morceaux, poudre, briquettes, aussi enrichis	pos. 177

- 6) Levures — importées sur autorisation du Ministre des Finances pos. 284
- 7) Cultures de bactéries pos. 391 p. 2
- 8) Coton ainsi que déchets et peignons de coton, les dénommés ailleurs exceptés — bruts, importés sur autorisation du Ministre des Finances pos. 606 note no. 1
- 9) Jute, peignons de jute— sur autorisation du Ministre des Finances pos. 624 note no. 2
- 10) Ouvrages en papier, en carton—bristol, ouvrages de relieur, cartonnages, les dénommés ailleurs exceptés pos. 834 p. 1
- 11) Livres, brochures, aussi avec illustrations dans le texte pos. 836 et éven. note no. 1 de la pos. 847
- 12) Publications périodiques illustrées en langue étrangère pos. 837 p. 1 at. b. et éven. note no. 1 de la pos. 847.
- 13) Publications périodiques non illustrées ainsi que journaux en langue étrangère pos. 837 p. 2 at b. et év. note no. 1 de la pos. 847
- 14) Publications périodiques illustrées en polonais — sur autorisation du Ministre des Finances pos. 837 note no. 1 et év. note no. 1 de la pos. 847
- 15) Publications périodiques illustrées en polonais ainsi que journaux en polonais, dont les rédactions ont leur siège permanent hors du territoire douanier polonais pos. 837 note no. 2 et év. note no. 1 de la pos. 847
- 16) Calendriers sur papier, aussi calendriers -livres ayant une partie littéraire en langue slovaque pos. 838
- 17) Cahiers de musique pos. 839 et év. note no. 1 de la pos. 847
- 18) Ouvrages faits à la main: images, dessins, cartes géographiques, plans, cahiers de musique et manuscrits, aussi livres de commerce, livres de comptes, formulaires divers, quittances et similaires — remplis à la main ou dactylographiés pos. 840 et év. note no. 1 de la pos. 847
- 19) Photographies, même sous la forme de cartes postales, en exemplaires uniques, ainsi que les photographies envoyées aux rédactions comme matériaux pour les journaux et les publications périodiques note de la pos. 841
- 20) Cartes géographiques, plans, aussi en atlas, même doublés, reliés, avec addition de baguettes, les dénommés ailleurs exceptés pos. 843
- 21) Livres, brochures, placards, prix courants, catalogues, prospectus de réclame et similaires — de maisons étrangères pos. 845 p. 1 al. c.
- 22) Livres, brochures, placards, prix courants, catalogues et prospectus de réclame de propagande touristique étrangère pos. 845 p. 1 al. d.
- 23) Carnets et chèques de banques étrangères note au p. 3 de la pos. 845 et év. note no. 1 de la pos. 847
- 24) Billets de chemin de fer étrangers, billets de communication avec l'étranger pos. 845 p. 4 al. a et éven. note no. 1 de la pos. 847
- 25) Horaires de toute espèce de communications, à l'exception des communications en territoire polonais pos. 845 p. 5. al. b. et éven. note no. 1 de la pos. 847
- 26) Timbres - poste pour philatélistes pos. 847

- 27) Matrices d'imprimerie en carton, finies avec annonces et illustrations, en exemplaires uniques note au p. 6 de la pos. 1009
- 28) Oeuvres d'art, armes de collection, ainsi que tous les objets de collection sur autorisation du Ministre des Finances pos. 1275
- 29) Etiquettes, dessins, estampilles, échantillons etc. dédouanés conditionnellement d'après le § 78 de la loi douanière du 9.X.34.
- 30) Déchets de marchandises, emballages usagés et parties de navires non utilisables

En même temps le Ministère des Finances informe que certains offices de douane ont reçu des circulaires concernant l'application automatique des réductions des droits de douane pour certaines machines non fabriquées en Pologne, selon les spécifications et les catalogues joints à ces circulaires, sous condition que ces machines proviennent des pays avec lesquels la Pologne a signé des traités spéciaux.

Ainsi les offices de douane ne doivent pas exiger, jusqu' à nouvel ordre, des permis du Ministère de l'Industrie et du Commerce pour l'importation de ces machines.

Stk.

Chronique économique

La partie rédigée en français, renfermant les informations relatives aux exportations françaises, est destinée plutôt aux maisons établies en France, et la partie polonaise, concernant les exportations polonaises et indiquant les plus importantes dispositions législatives d'ordre économique, intéresse plus particulièrement les firmes commerciales et les représentants domiciliés en Pologne. (Note de la Rédaction)

Partie française

Réglementation du commerce en Pologne

Dépôts privés de douane (entrepôts fictifs)

Les maisons qui ont des dépôts privés de douane sur le territoire de la République de Pologne destinés à conserver temporairement des eaux de vie d'origine étrangère, produits de la distillation, essence d'esprit de vin, ou bien qui ont en dépôt certaines de ces marchandises, peuvent s'adresser au Ministère des Finances afin de prolonger leur concession jusqu'au 31 Décembre 1938.

Propagande et réclame

Le Journal Officiel Nr 21 du Ministère de l'Intérieur publie la circulaire de ce Ministère du 6 Août 1937 relative aux voyages de propagande-réclame en automobile dans des régions déterminées.

Contingents d'importation

L'ordonnance du Ministère de l'Industrie et du Commerce du 17 Août 1937 précise les conditions de la distribution des contingents pour l'importation des matières premières. Ces contingents sont distribués tous les 2 mois. Dans les demandes de permis d'importation on doit préciser les contingents nécessaires pour une durée de 2 mois, en tenant compte des nécessités saisonnières. Les demandes doivent être déposées jusqu'au 15 du mois précédant cette période de deux mois.

Législation sociale polonaise

Congés

Les rémunérations payées pour les congés non utilisés par les employés ne sont pas soumises à l'impôt perçu au profit du Fond du Travail („Fundusz Pracy“); toutefois ces rémunérations sont assujetties à l'impôt sur les appointements.

L'employé congédié par suite de l'expiration du contrat, conclu pour une période déterminée, ne peut pas être privé du droit au congé, qu'il a acquis de ce fait. (Arrêt de la Cour Sup. du 16.X.1936. L. 1304/35).

Délai de prescription

Au cas où l'employeur ayant des doutes, mais agissant de bonne foi, n'a pas assuré son employé contre la maladie,

les Assurances Sociales perdent leur droit de perception des cotisations après un délai de 3 ans (Arrêt de la Cour Suprême du 26.XI.1936 - 473/36).

Le vendeur

Le vendeur-commis ne possédant pas d'instruction, dont il est question au p. 9. art. 2 du Décret du Président de la République sur le contrat de travail des employés dits „intellectuels“, n'est pas considéré comme employé „intellectuel“, mais „manuel“, même au cas où il exercerait les fonctions ayant le caractère d'un travail intellectuel. (Arrêt de la Cour Supr. du 11.XII.36. L. C. I 1644/36).

Dissolution du contrat

L'arrêt de la Cour Suprême du 20.V.1937 L. C. II 44/37 a précisé que l'abus de confiance commis par l'employé constitue une raison importante pour la dissolution immédiate du contrat de travail, même dans le cas où l'employé n'aurait tiré aucun profit personnel, ni l'employeur subi aucune perte à ce titre.

Maladie de l'employé

Dans le cas où l'employé par suite d'un accident ou d'une maladie ne se présente pas au travail au cours d'une période dépassant 3 mois, le contrat de travail n'est pas dissout automatiquement, mais donne à l'employeur le droit de dissoudre immédiatement le contrat. Dans le cas où l'employeur n'a pas profité de ce droit, le contrat reste valable pour les deux parties et l'employé garde ses droits aux appointements. (Arrêt de la Cour Supr. du 12.XI.1936 L. C. I. 1062/36).

Le représentant

Le fait que le représentant n'est pas tenu de travailler pendant les heures de bureau et qu'il reçoit sa rémunération sous forme d'une commission n'exclue pas l'existence du contrat de travail entre le représentant et la maison pour laquelle il travaille. Comme circonstances permettant de prouver le contrat de travail on doit considérer surtout le devoir du représentant de recevoir les commandes à des heures déterminées, le risque du travail à la charge de l'employeur et l'interdiction faite au représentant de tra-

vailler pour d'autres maisons. (Arrêt de la Cour Suprême du 2.X.1936 Nr L. C. IV 675/35).

Employés de commerce

Les personnes occupées temporairement et sans appointements dans une entreprise de commerce ne peuvent pas être considérées comme des employés de commerce (Arrêt de la Cour Suprême du 22.X.1935 No III K. 1081/35).

Législation industrielle

Forages de puits de pétrole

L'Ordonnance du Ministère de l'Industrie et du Commerce du 22.IX.1937 sur le Fond de Financement des forages de pétrole fixe le montant maximum des prêts accordés pour les nouveaux forages à 60% des frais préliminaires de main d'oeuvre et de matériel, sous condition que ces frais soient préalablement acceptés par le Conseil de ce Fond (Journal des Lois de la Rép. de Pologne Nr. 70 du 30.IX.1937).

Commerce extérieur polonais

L'exportation des chiffons

La circulaire du Ministère de l'Industrie et du Commerce du 12.X.37 précise que les certificats pour l'exportation des chiffons, rognures de tissus et de confections, sans droit de sortie, seront délivrés aux exportateurs possédant des qualités professionnelles dans cette branche de commerce. (Moniteur Polonais Nr. 192 pos. 318).

L'importation de la laine

Le Ministère de l'Industrie et du Commerce de Pologne explique qu'en cas d'importation de laine étrangère pour les besoins de l'industrie travaillant pour l'exportation, les industriels ne sont pas tenus d'acheter de la laine polonaise dans la proportion qui est exigée pour les autres achats.

Importation de machines

La circulaire du Ministère des Finances du 4. X. 37 (Nr. C. 84 L. D. IV 22134/2/37) précise les détails du dédouanement et les conditions dans lesquelles les parties de machines et les appareils pourront être importés en Pologne sans permis.

Paiements aux maisons étrangères

La Commission des Devises a décidé qu'une maison polonaise peut, sur instructions d'une firme étrangère, payer à son représentant en Pologne la somme qu'elle doit pour les marchandises importées sans distinguer si cette marchandise a été achetée directement à la maison étrangère, ou bien par l'intermédiaire de son représentant en Pologne. Ces paiements peuvent être effectués uniquement aux représentants des maisons étrangères qui sont enregistrés à la Chambre du Commerce et de l'Industrie compétente.

Tarif des taxes consulaires

Le 1.XI.1937 entre en vigueur l'ordonnance du Ministère des Affaires Etrangères du 6.IX.1937 sur les taxes consulaires, y compris les taxes pour les visas des certificats d'origine, les taxes pour les certificats et les informations commerciales et les taxes sur les envois d'échantillons et de modèles. (Journal des Lois de la Rép. de Pologne No. 70 du 29.IX.1937).

Réductions de droits de douane

L'ordonnance du Ministère des Finances du 30 Août 1937 a réduit de 88% le droit autonome pour l'importation du riz non décortiqué et de 40% le droit autonome pour l'importation de l'extrait de quebracho. (Journal des Lois de la Rep. de Pol No. 70 du 29.IX.1937).

Le Journal des Lois de la Rép. de Pol. Nr. 76 du 30.X.1937 publie l'Ordonnance du Ministre des Finances du 27.X.1937 qui accorde les différentes réductions de droits de douane pour les marchandises étrangères importées en Pologne. Les produits bénéficiant de ces réductions sont énumérés dans 3 listes différentes.

Le droit conventionnel de 160 zlotys aux 100 kilos sur les bandages pneumatiques pour roues de véhicules hippomobiles (pos. 730 p. 3 du tarif douan. pol.) accordé l'Union Economique belgo-luxembourgeoise par l'avenant du 2 mars 1936 est étendu, en vertu de la clause de la nation la plus favorisée, aux bandages pneumatiques à tringles pour véhicules hippomobiles originaires et en provenance de France.

Le droit antérieurement appliqué aux produits français était de 180 zł.

Dédouanement des marchandises

Les dernières circulaires du Ministère des Finances de Pologne ont précisé le dédouanement de certains produits textiles et notamment: fil de laine cardée, fil de laine fabriqué à la main, fil d'une longueur ne dépassant pas un mètre, fil composé de différentes fibres textiles, fil de soie naturelle importée pour les besoins de la production, machines-outils (pos. 1056 p. 1.), tubes pour les pommades (pos. 989), outils pour artisans (pos. 1008), quilles et engins de sport (pos. 1248 p. 1.).

Standardisation des produits agricoles d'exportation

La Pologne procède à la standardisation progressive des articles d'exportation les plus importants. A l'heure actuelle la standardisation porte déjà sur 26 produits et notamment les oeufs, le beurre, les bacons, les jambons et viandes marinées, les jambons en emballage hermétique, la viande de veau en boîtes, les flèches, le saindoux, les plumes, les duvets, les crins, les poils, les soies de porc, les articles de vannerie, les conserves de concombres, les champignons séchés, salés et marinés, les conserves de poissons, le lin peigné et teillé, l'orge de brasserie, les volailles, la fécule, la dextrine, le sirop de pommes de terre, les flocons, l'avoine, les farines, le malt. En dehors des produits standardisés, il existe plusieurs produits dits contrôlés; ainsi sont contrôlées les exportations de farines quant à la teneur en son ainsi que les exportations de bois quant aux dimensions.

Le Commerce extérieur français

Crédits à l'exportation

Juqu'ici les exportateurs français pour obtenir la garantie de l'Etat français devaient faire „mobiliser“ leurs créances par une banque française agréée ou les faire garantir par une société française d'assurance-crédit également agréée.

L'obligation pour les exportateurs de faire mobiliser ou de faire assurer leurs créances est supprimée. mais l'obligation de faire „présenter“ leurs demandes de garantie par une banque agréée ou par une société d'assurance-crédit est maintenue.

Le marché de la parfumerie en Pologne

Le Moniteur Officiel du Commerce et de l'Industrie Nr 779 dn. 7 Octobre publie l'extrait d'un rapport de M-r O. Depret-Bixio, Attaché Commercial près l'Ambassade de France en Pologne sur ce sujet. Cette documentation est à la disposition des intéressés au bureau de la Chambre

Législation fiscale en Pologne

Impôt industriel

Si, dans les maisons travaillant à la commission, le commettant, en vertu du contrat conclu, couvre totalement ou partiellement les frais généraux, les sommes versées à ce titre doivent être considérées comme complément de la commission payée au commissionnaire ou à l'intermédiaire et dans ce cas le chiffre imposable soumis à l'impôt industriel sera augmenté des sommes en question. (Trib. Adm. Supr. du 14.IV.37 L. Rég. 7646/34).

Les garages et ateliers de réparations pour les automobiles sont exempts d'office de l'impôt industriel (sans obligation de déposer des demandes individuelles) en vertu de la circulaire du Ministère des Finances du 4.IX.1937 N. L. D. V. 38.073/4/37.

Carte d'enregistrement

L'arrêt du Trib. Admin. Supr. du 28.IV.1937. L. Rég. 1318/37 a déterminé que les locaux se trouvant dans le même bâtiment que l'entreprise commerciale et ne donnant communication que par une rampe extérieure, facilitant la circulation entre les locaux intérieurs, sans quitter le bâtiment, ne peuvent pas être considérés comme des dépôts de marchandises, soumis au paiement d'une carte d'enregistrement, en vertu de l'article 22 de la loi sur l'impôt industriel.

Recours en matière fiscale

L'arrêt du Trib. Admin. Supr. du 31.V.1937 L. Rég. 3753/37 a statué que la décision du Ministère des Finances, dont la copie a été remise au contribuable, ne peut subir aucun changement, aggravant la situation de celui-ci.

Kredyty eksportowe we Francji

Dz. U. R. Fr. Nr. 249 z dnia 25.X.1937 ogłasza dekret z dnia 24.X.1937 r., wprowadzający zmiany do ustawy, z dnia 17.X.1936 o ubezpieczeniu kredytów eksportowych. obowiązek ubezpieczenia kredytów przez bank lub towarzystwo ubezpieczeń kredytowych jest zniesiony, jednak utrzymany jest przepis, wymagający, iż tego rodzaju wnioski o ubezpieczenie kredytów powinny być zgłaszane przez bank lub wyżej wymienione towarzystwa aprobowane przez Rząd.

Cła

Podwyższone zostały cła przywozowe na nici, sznurki i sznury ze lnu, konopi, juty i innych włókien roślinnych (Dz. U. R. Fr. Nr. 294 z 25.X.1937).

Nowa taryfa celna francuska, obowiązująca obecnie i uzupełniona wszystkimi zmianami, jakie zaszły do dnia 20. X.1937 r., będzie drukowana jako załącznik do Dz. U. Rz. Fr., począwszy od 24.X.1937 r.

Cło wywozowe od złomu żelaznego zostało podwyższono do 50 fr. fr. od 100 kg brutto (Dz. U. Rz. Fr. Nr. 228 z dnia 1.X. 1937 r.).

Podwyższone zostało francuskie cło przywozowe na: ampulki i kolby szklane (poz. ex. 361), pióra metalowe (poz. 548), ozdoby żelazne lub stalowe (poz. 564 bis), fajanse sanitarne (poz. 341 bis), pończochy i skarpetki bawełniane z poz. 419 (Dz. U. Rz. Fr. Nr. 225 z dnia 28.IX.1937 r.). Zróżniczkowane zostało również cienie odzieży z poz. 460 C, F, S i H oraz podwyższono cła z poz. 0180 B i C (othoxyol, metaxyol i t. d.). Z dniem 11.IX.1937 r. weszło w życie we Francji nowe rozporządzenie o dodatkowej opłacie celnej wysok. 1% (niezależnie od istniejącego 13% dodatku) na wszystkie towary importowane do Francji. Równocześnie w „Bulletin Douanier” z 10.IX.1937 r. ukazała się lista towarów zwolnionych całkowicie od 14% dodatku. Z listy tej Polskę obchodzą następujące towary:

Poz. tar. cel. franc. 49 — skorupiaki (m. i. raki słodkowodne); ex poz. 221 B — miedź czysta i w połączeniach z cyną, aluminium i manganem; ex poz. 476 Ar — skóra garbowana; ex poz. 516 — maszyny przedzalnice (przygotowawcze); poz. 460 — ubranie, części ubrania i bielizna.

Poza tym została opublikowana lista towarów zwolnionych od 1% dodatku (opłacających jednak dodatek 13%). Wszystkie inne artykuły nie wymienione w obu listach opłacają 14% dodatek.

Kontyngenty na przywóz do Francji

Dz. U. Rz. Fr. Nr. 231 z dnia 5.X.1937 r. ogłasza kontyngenty przywozowe z poz. 47 na przywóz konserw rybnych innych niż sardynek (z wyjątkiem t. zw. salmonides), wśród których Polska korzysta z kontyngentu 75 kwintali na IV kw. r. b. i 75 q na I kw. 1938 r.

Dz. U. Rz. Fr. Nr. 228 z I.X.1937 r. ogłasza kwartalne kontyngenty autonomiczne i umowne na przywóz do Francji, wśród których przyznane Polsce kontyngenty są następujące: z poz. 325 klej kostny — 56 q, z poz. 460 E konfekcja męska — 2225 kg., damska — 2061 kg. i z poz. 590 — meble gięte 60 kwintali.

Wprowadzony został system kontyngentowania przywozu przędzy z konopi, manili i innych włókien roślinnych z poz. 366 bis oraz papieru Kraft z poz. 461 C., papieru i kartonu przykrajanego, papieru listowego i kopert z poz. 461 F. Ustalony został kontyngent kwartalny z poz. 461 C w wysokości 14.390 q i z poz. 461 F 1639 q. (Dz. U. Rz. Fr., Nr. 225 z dnia 28.IX.1937 r.).

Wzory zaświadczeń

W wykonaniu § 10 protokołu rolnego do Traktatu Handlowego z dnia 22.V.1937 r. weszły w życie nowe wzory zaświadczeń eksportowych, wydawanych przez Ministerstwo Rolnictwa Rz. Fr. oraz zaświadczeń kontroli wydawanych przez Izbę Rolniczą Francusko-Polską w Paryżu; wzory te są do przejrzania w biurze Izby.

Możliwości wywozowe do posiadłości zamorskich Francji

Maroko

Istnieją możliwości wywozu beretów, kapeluszy z innego materiału niż filc i fezów, szczególnie do wschodniego Maroka, węgla bunkrowego dla zaopatrywania okrętów.

Algier

Wzrasta import maszyn rolniczych do tego kraju, jak: spulchniacze, brony ze sprężynami, grabiarki, pługi i t. d., przy czym przywóz pługów jednoskibowych, najbardziej pożądaných, ograniczeniom kontyngentowym nie podlega.

Tunis

Poważne możliwości rozwinięcia wywozu przetworów mięsnych do tego kraju powinny zwrócić uwagę eksporterów polskich. Nabywcy przyzwyczajeni są do regulowania należności w banku miejscowym wzamian za dokumenty przewozowe.

Afryka zachodnia

Na rynku tego kraju liczyć mogą na poważny zbył fezy i czapki ustalonego wzoru.

Syria

Istnieją dalsze możliwości wzmoczenia eksportu do tego kraju dykt, w przywozie których Polska zajmuje stale pierwsze miejsce, wykazując za 1936 r. 1.028.034 kg. wartości 1.378.220 fr. fr.

Przywóz wódek gatunkowych do Polski

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że stosownie do obowiązujących przepisów akcyzowych, wódki gatunkowe sprowadzane z zagranicy, muszą znajdować się w naczyniach o pojemności: 1,0 — 0,75 — 0,5 — 0,25 i 0,10 litra. Wódki w naczyniach o pojemności innej mogą być sprowadzane tylko w wypadkach przewidzianych w traktatach zawartych przez Polskę z krajem pochodzenia towarów. Wyjątek taki, na mocy traktatu handlowego z Francją, istnieje dla koniaków i armaniaków pochodzenia francuskiego. Artykuły te mogą być sprowadzane z Francji w naczyniach o pojemności: 0,375 i 0,75 litra. Wódki gatunkowe w naczyniach nie przewidzianych ani przepisami akcyzowymi, ani poszczególnymi traktatami handlowymi, nie będą mogły być odprawiane na komorach celnych i wydawane do wolnego obrotu.

Zastrzeżenia przy wypłacie należności za towary importowane

Polski Instytut Rozrachunkowy podał do wiadomości, że, począwszy od dnia 1 października, stosuje następujące zasady odnośnie zastrzeżeń przy regulacji należności za towary importowane.

Importerzy polscy, którzy chcą uniknąć ponoszenia ryzyka związanego z obowiązkiem uiszczenia z góry należności za towar bez sprawdzenia tego towaru, mogą poczynić pewne zastrzeżenia, wstrzymujące natychmiastową wypłatę za granicą. Zastrzeżenie to może przykładowo brzmieć: „Wypłacić po otrzymaniu zawiadomienia, że towar nadszedł w porządku”. „Po sprawdzeniu towaru”. „Natychmiast 1/3, reszta po otrzymaniu zawiadomienia od nas”. Zastrzeżenia tego rodzaju może poczynić importer polski wyłącznie na zasadzie faktury zagranicznego importera, w której wyraźnie będzie podany sposób regulacji należności. O ile faktura nie zawiera wzmianki, że należność za towar ma być zapłacona po otrzymaniu odpowiedniego zawiadomienia — suma fakturowa będzie wypłacona za granicą natychmiast.

W interesie więc wszystkich importerów polskich leży uprzedzenie eksporterów zagranicznych, by ci umieszczali w fakturach taki sposób należności za towar, jaki leży w interesie polskiego importera.

Wypłata przedstawicielom należności cudzoziemców

Wobec istnienia zakazu dokonywania jakichkolwiek wypłat w kraju z polecenia cudzoziemców, powstała kwestia, czy importer krajowy, nabywając bezpośrednio towar od firmy zagranicznej, może wpłacić należność przedstawicielowi tej firmy w Polsce. Komisja Dewizowa wyjaśnia tę wątpliwość, stwierdzając, że firma krajowa może, na polecenie firmy zagranicznej, wpłacić jej przedstawicielowi w kraju należność z tytułu dostawy towaru bez względu na to, czy towar zakupił bezpośrednio od firmy zagranicznej, czy też za pośrednictwem jej przedstawiciela w kraju.

Należności za eksport do Francji i kolonii francuskich na rachunkach walutowych „E”

Firmom, posiadającym zezwolenie Komisji Dewizowej na prowadzenie w bankach dewizowych rachunku walutowego „E”, podał Polski Instytut Rozrachunkowy wyjaśnienia, że:

1. w ramach powyższego zezwolenia — mogą być odprowadzane na rachunek walutowy „E“ również wpływy należności z zagranicy za eksport dokonany do Francji i kolonii francuskich;

2. należności powyższe winny być rejestrowane w PIR na podstawie każdorazowego wniosku, do którego należy dołączyć dokumenty uzasadniające przekaz;

3. eksporter może zlecić swym zagranicznym przedstawicielom i spedytorem potrącenie z zainkasowanych należności — kwot, wyłożonych przez nich za eksportera z tytułu kosztów i opłat oraz ich własnej prowizji (tytuły wymienione w okólniku K. D. Nr. 6);

4. odsprzedaży bankowi dewizowemu podlega cała niezmnieszona o koszty powyższe ilość dewiz, obliczona od sumy „brutto“ waluty eksportowej; wszelkie koszty potrącone być winny od tej części procentowej waluty eksportowej „brutto“, która w zezwoleniu została pozostawiona do dyspozycji eksportera. (Okólnik K. D. Nr. 14).

Karty legitymacyjne przy wyjazdach handlowych do Francji

Z dniem 23.X.1937 r. weszło w życie zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 9.X.1937 r. o komiwojażerskich kartach legitymacyjnych. Karty te (z ważnością 12 miesięcy) mają być — na podstawie powyższego zarządzenia wydawane przez izby przemysłowo handlowe — udającym się na terytorium celne Francji, kupcom, przemysłowcom i ich komiwojażerom, wykupującym świadectwa przemysłowe oraz podlegającym ustawowemu podatkowi. (Monitor Polski z dn. 23.X.1937 r. Nr. 245).

Art. 14 traktatu polsko-francuskiego (Dz. U. R. P. Nr. 54/1937, poz. 432) — zawiera następujące postanowienia odnośnie kart legitymacyjnych:

Kupcy, fabrykanci i inni przemysłowcy jednej z układających się stron, którzy stwierdzają przez przedstawienie swej przemysłowej karty legitymacyjnej, wystawionej przez właściwe władze ich kraju, że mają prawo wykonywania w nim swego handlu lub przemysłu i że płacą w nim opłaty i podatki przewidziane ustawami, będą mieli prawo bądź osobiście, bądź przez komiwojażerów na ich usługach, czynienia zakupów na terytorium drugiej układającej się strony

u kupców lub przemysłowców albo w lokalach sprzedaży publicznej. Będą oni mogli również brać zamówienia, nawet na podstawie próbek, u kupców lub innych osób, którzy dla swego handlu lub przemysłu używają towarów odpowiadających tym próbkom. Ani w jednym, ani w drugim wypadku nie będą oni zmuszeni do uiszczania w tym celu specjalnej opłaty.

Komiwojażerzy, o których mowa w ustępie pierwszym, zaopatrzeni w kartę legitymacyjną (wzór załączony do traktatu), wystawioną przez władze ich krajów, będą mieli wzajemne prawo posiadania ze sobą próbek lub wzorów, lecz nie towarów.

Obywatele każdej z układających się stron, o których mowa w ustępie pierwszym, zaopatrzeni w kartę legitymacyjną, którzy będą brali udział na terytorium drugiej strony w targach lub wystawach, będą na nich traktowani jak krajowcy i nie będą podlegali przy tej okazji opłatom innym lub wyższym, niż ci ostatni.

Przedstawicielstwa do objęcia

Poważna firma w Bordeaux poszukuje przedstawiciela w Polsce do sprzedaży win, spirytualij i wódek.

Poszukiwany jest dobrze wprowadzony przedstawiciel na Polskę dla win burgundzkich.

Wytwórca francuski pragnie nawiązać stosunki handlowe i powierzyć przedstawicielstwo na Polskę dla sprzedaży tkanin do maszyn drukarskich i pasów transmisyjnych do maszyn i innych celów.

Właściciel znanych winnic we Francji poszukuje przedstawiciela dla wprowadzenia w Polsce swych win andega-weńskich (vin d'Anjou).

Osoby zainteresowane w powyższych sprawach zechcą zgłosić się do biura Izby.

Międzynarodowa Wystawa Sztuki i Techniki

Zamknięcie Wystawy odbędzie się, jak to było zaznaczone przy jej otwarciu, w dniu 25 listopada 1937 r., niemniej według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie ponownie otwarta na wiosnę 1938 r. Legitymacje wystawowe i bilety ulgowe przy wyjeździe z Francji ważne są do dnia 10 grudnia 1937 r.

Artykuły wolne do przywozu do Francji

(Z prac Studium Eksportowego Izby)

Dane poniższe zostały opracowane na podstawie „L'encyclopédie Douanière“ Wydawnictwo E. Desfossés i obejmują pewne artykuły, nie podlegające ograniczeniom kontyngentowym przy przywozie do Francji.

Uwzględniono tu te artykuły, które:

- 1) były, względnie są wywożone do Francji,
- 2) nie były lub nie są eksportowane do Francji w poważniejszych ilościach, a jednak są wywożone przez Polskę do innych krajów,
- 3) mogą być eksportowane do Francji w wypadku uzyskania pewnej ulgi celnej lub pomocy eksportowej.

Jak wynika z doświadczeń Izby oraz z licznych zapytań ekspertów, artykuły poniższe przedstawiają pewne możliwości dla wzmożenia eksportu polskiego, które dotychczas bądź wcale bądź w zbyt małym stopniu były wyzyskiwane. Bliższa analiza poniższej listy niewątpliwie zainteresuje osoby i firmy pracujące z Francją lub zamierzające nawiązać stosunki handlowe z odbiorcami francuskimi.

W pierwszym rzędzie należy zwrócić uwagę na te artykuły, które nie tylko nie podlegają kontyngentowaniu, lecz są nawet zwolnione od cła, jak:

- 1) odpadki zwierzęce do celów opoterapeutycznych,
- 2) grzyby świeże i suszone,
- 3) zioła dla celów leczniczych.

Z innych artykułów wolnych do przywozu poważniejsze możliwości eksportowe przedstawiają artykuły następujące:

Dziczynna, skóry surowe, szczecina i włosie, kopyta i rogi, konserwy ogórkowe, wyroby czekoladowe, fajanse zwykłe, butelki izolacyjne do termosów, szmaty, len, konopie i wiklina, tkaniny lniane i konopne, tkaniny wełniane na koszule (muślin wełniany), rękawiczki, obuwie i nici gumowe, guziki, klepki na beczki i podłogowe, kadm i karbid.

Wykaz towarów		Wykaz towarów	
p. t. c. fr.		p. t. c. fr.	
1	konie, klacze, źrebięta inne niż rzeźne,	0180 A	benzol, toluol, ksylol,
14	dziczynna żywa,	0180 J	pak ze smoły węgla kamiennego,
18 bis	dziczynna bita,	0180 E	naftalin,
18 quinquies	wątróbka gęsia,	0238	eter etylowo-siarkowy,
19 bis	konserwy i pasztety z dziczyny i drobiu,	0250	bawełna kolodionowo-nitrocel.,
20	ekstrakty mięsne,	0373	kreozot drzewny,
20 bis	jelita zwierzęce,	0375	celuloid,
21	skóry surowe świeże, suszone,	0381 sexiès	gaz butan,
22	skóry futrzane surowe,	311	mydła kosmetyczne,
23	welna zwierzęca,	312	mydła inne, niż kosmetyczne,
24	włosie zwierzęce,	319	krochmal, mączka ziemiaczana,
25	szczecina i włosie,	0161	węgiel wywarowy z buraków,
26	piezre i puch wszelkie,	333	rury do drenowania (gliniane),
30	lój i smalec do fabrykacji mydła,	334	doniczki do kwiatów
32	tluszcz garbarski,	335	fajki gliniane,
33	wosk,	343, 344	fajanse zwykłe,
41	czern z kości,	346 bis	naczynia fajansowe stołowe, meblowe,
42	kawałki skóry do wyrobu kleju,		biurowe, ornamentacyjne,
43	produkty i szczątki zwierząt w stanie surowym,	346 ter	imitacja porcelany,
48	ostrygi, langusty, krewetki, jadalne ślimaki,	Ex 347 A	porcelana kuchenna,
66	kości i kopyta zwierzęce,	347 B	serwisy do kawy i herbaty z porcelany,
67	rogi zwierzęce,	348 sexiès	zwierciadła o powierzchni do 0,5 m ² ,
Ex 83	ziemniaki dla celów przemysłowych i na paszę,	Ex 350 C	butelki izolacyjne do termosów,
84 B	miazga owocowa,	355, bis i ter	szkła do okularów,
Ex 85	owoce i jagody,	357	szkła optyczne,
86 A C	konserwy owocowe i ogórkowe,	382 A — 393	tkaniny lniane i konopne,
87	owoce i jagody dla produkcji wina,	400	podeszwy z nici jutowych,
89	nasiona siewne,	400 bis	wstążki i sznurowadła z juty,
92 B C	melasa,	401	dywany jutowe,
93 ter	glukoza,	402	aksamity i plusze z juty na pokrycia meblowe,
98	czekolada,	437	siatki do sieci rybackich,
98 bis	wyroby czekoladowe,	441 bis	muślin wełniany,
113	wosk,	456	materiały z koźlej sierści czyste i mieszane,
115 bis	dziegiec roślinny,	460 ter	kolnierzyki, mankiety, gorsy,
126	lecznicze korzenie,	460 quater	worki inne, niż z juty,
126 bis	„ ziola,	461 A	bibułki do papierosów,
127	„ owoce,	461 D	papier smołowcowy klejony,
129	klepki posadzkowe,	461 E	papier wulkanizowany,
130	klepki na beczki,	461 S	papier karbowany, falowany,
131	deski i łaty,	461 I	papier listowy, koperty,
132	tyki z drzew liściastych,	461 K	papier parafinowany, nitrocelulozowany. (do dekor.),
135	polana,	461 ter	papier t. zw. chemiczny — kalki do kopiowania,
Ex 141	węgiel drzewny,	464 ter	karton do wyrobu pudełek,
142	wała z celulozy,	465 bis, ter	przedmioty z kartonu,
142 bis	len międlony, trzepany, czesany, pakuły,	465 quinquies	kajety, notesy, rejestry,
143	konopie „ „ „ „	466, 466 bis	książki w języku francuskim i innych,
145	juta „ „ „ „	468	gazety i pisma,
146	wiklina,	469	grawiury, sztychy, etykiety, albumy,
158 B	jarzyny solone, marynowane, również grzyby,	Ex 469 quater	negatywy taśmy kinematogr. i pozyt. „impressionès”,
158 D	jarzyny suszone,	469 sexiès	pocztówki, ilustracje,
159	trufle,	472	nuty,
160	chmiel, również odpadki,	476 C	ścinki skór garbarskich,
162	buraki świeże i suszone,	476 ter B	skóry cielęce i inne małe skóry,
164	pasza dla bydła,	477	imitacje skór,
164 bis	drożdże,	479	wyroby ze sztucznej skóry (podeszwy, cholewy nie gumowane),
167	szmaty wszelkie,	484	rękawiczki podbite futrem, futrzane i in.,
169	torf opałowy,	486	siodła,
170 bis	grzyby świeże i suszone,	490 B	walizki z drzewa lub kartonu, obite skórą, skórzane,
172	ocet inny, niż do celów perfumeryjnych,	491 bis	okładki skórzane,
172 ter	piwo,	492	ubrania skórzane,
172 quater	lemoniady,	494	ubrania futrzane,
174 ter	miazga z jabłek i gruszek,	495 C	pióra wieczne,
174 quater	wody mineralne,	505	liczniki zegarowe do elektryczności,
194	wosk pochodzenia mineralnego,	505 bis	wody, gazu,
197 — 198	produkty naftowe,	511	liczniki elektryczne,
198 sexiès	koks naftowy,	512 B	maszyny parowe, lokomobile, kotły,
199 ter	wosk z węgla ziemnego,	512 bis A	lokomotywy,
199	parafina,	512 bis C	pompy,
199 bis	wazelina,		wentylatory, regulatory turbin elektrycznych,
203	aluminium surowe w sztabach,		
229	kadm,		
014 015, 016	amoniak,		
033	karbid,		

p. t. c. fr

513	tendry do lokomotyw.
521 quater	linotypy,
524 bis A	magneta,
525 bis B	masz. i aparaty cukiernicze i rzeźnicze,
525 bis C	wagi,
526	kotły parowe,
526 sexiès	kaloryfery,
528, 529	płytki, wstążki do kardów,
556 bis	lampy łukowe elektryczne i ich części,
538	czcionki drukarskie,
545 bis	siatki metalowe i blachy dziurkowane,
564	gwoździe,
565	hacele,
575 bis	gwoździe tapicerskie,
576 quater	ogniwa elektryczne (baterie),
590 bis	siedzenia i oparcia do krzeseł,
601	drzwi, okna, żaluzje z drzewa,
602	pudełka z białego drzewa, szpulki, rurki toczone,
602 bis	tokarskie wyroby z drzewa,
602 ter	kadzie,
603 bis	czółenka tkackie,

p. t. c. fr

605 ter	rączki drewniane do maszyn rolnych,
Ex 604	wszelkie instrumenty muzyczne (z wyjątkiem skrzypiec, altówek, cytr, bandżoli, harf eolskich i gramofonów),
606	maty ze słomy,
611	wyroby z wikliny,
620 B	nici gumowe,
620 N	obuwie gumowe,
623	filce do maszyn i fortepianów,
627 bis	stożki do kapeluszy ze sztucznego jedwabiu, plecione ręcznie,
627 bis	kapelusze, czapki, berety,
628	kapelusze z jedwabiu, mechaniczne,
638 - 641	wszelkie wyroby z bursztynu,
645 - 644 bis	wyroby szczołkarskie,
645	guziki,
646 A	zabawki,
646 ter	sznury i nici z kiszek,
648	drzewo do wyrobu zapalek, zapalki.
650	kapelusze damskie i dziecinne,
651	sztuczne kwiaty,
652	parasole.

Z w y d a w n i c t w

Dr. Leon Koźmiński »Technique et Terminologie du Commerce Français«, Warszawa, Książnica Atlas, 1937, str. 160.

Powyższa książka stanowi bardzo cenny i na najlepszych źródłach oparty informator o terminologii i zwyczajach handlu francuskiego oraz o instytucjach z handlem tym związanych. Podręcznik ten zawiera wyciągi z umów i regulaminów giełd towarowych francuskich, wzory umów handlowych, polis oraz odbitki oryginalne różnych dokumentów handlowych. Uzupełniony skrótami używanymi w rachunkowości i księgowości oraz terminami przyjętymi w handlu, może być bardzo cenną pomocą dla polskich eksporterów i firm, nawiązujących stosunki handlowe z Francją.

Wydawnictwo Didot-Bottin, Paryż, 7 tomów.

Rocznik Handlowy „DIDOT-BOTTIN“, założony w 1798 r. pod nazwą „Almanach Handlowy Miasta Paryża“, jest najważniejszą francuską księgą adresową, gdyż stanowi pełną encyklopedię handlu i przemysłu, a nadto zawiera część administracyjną Paryża, całej Francji, jej posiadłości zamorskich oraz zagranicy, ze szczegółowym uwzględnieniem informacji o charakterze gospodarczym.

Rocznik „DIDOT-BOTTIN“ zawiera w różnej klasyfikacji nazwiska i firmy wszystkich kupców i przemysłowców

francuskich ze wskazaniem charakteru ich produkcji lub działalności. Pod względem zawodowym zawiera obecnie 6.500 rubryk dla Paryża i 4.400 dla prowincji. Jeden tom jest poświęcony źródłowym informacjom, dotyczącym organizacji władz administracyjnych, celnych, ustawodawstwa gospodarczego etc. Równie szczegółowy, jak tomy traktujące o Metropoli, jest tom, zawierający dane o francuskich posiadłościach zamorskich. Wreszcie tom poświęcony zagranicy, prócz informacji administracyjnych i statystycznych o wszystkich krajach świata, daje czytelnikowi należycie usystematyzowane informacje o głównych ośrodkach produkcji i rynkach zbytu.

Księga adresowa „DIDOT-BOTTIN“ wyróżnia się jasnością układu, wskutek czego jest dla każdego dostępna i można łatwo z zawartych informacji korzystać. Z uwagi na to stanowi niezbędną pomoc zarówno dla sprzedawcy, jak i dla nabywcy.

Wydawnictwo „DIDOT-BOTTIN“ ma siedzibę w Paryżu, 19, rue de l'Université i 1, rue Sebastien Bottin. Posiada ono przedstawicieli we wszystkich większych miastach Francji, korespondentów we wszystkich miejscowościach o pewnym znaczeniu gospodarczym oraz agentów we wszystkich krajach świata.

Przedstawicielem na Polskę jest p. René MAES, zamieszkały w Poznaniu, przy ulicy Różanej Nr. 5.

La Chambre de Commerce
Polono-Française facilite aux exportateurs
polonais l'écoulement de leur produits
sur le marché français.

Profitez des services
de la Chambre de Commerce
Polono-Française!

Décret du Conseil des Ministres

du 28 Mars 1934

sur les conditions d'admission, sur le territoire de la République Polonaise, des sociétés à responsabilité limitée étrangères, pour y exercer leur activité

(Journal des Lois de la Rép. Pol. no. 31 du 13.IV.1934, pos. 281)

Sur la base de l'article 4 al. 2 de la loi sur les sociétés à responsabilité limitée du 27 Octobre 1933, (Journal de Lois de la Rép. Pol. No 82 pos. 602) il est ordonné ce qui suit:

§ 1. — Par sociétés étrangères à responsabilité limitée on entend les sociétés à responsabilité limitée ayant leur siège à l'étranger.

§ 2 — (1) Le Ministre de l'Industrie et du Commerce donne aux sociétés à responsabilité limitée l'autorisation d'exercer leur activité sur le territoire de la République Polonaise.

(2) Aux sociétés à responsabilité limitée s'occupant de travaux bancaires ou d'assurances, il ne peut être accordé d'autorisation d'exercer leur activité sur le territoire de la République Polonaise.

§ 3. — Les demandes d'autorisation des sociétés étrangères à responsabilité limitée d'exercer leur activité sur le territoire de la République Polonaise doivent être déposées directement au Ministère de l'Industrie et du Commerce.

§ 4. — A la requête, il y a lieu d'annexer:

1) Un certificat des représentants de la Pologne à l'étranger, mentionnant qu'en vertu du principe de réciprocité les sociétés polonaises à responsabilité limitée ont la permission d'exercer leur activité dans le pays où la société à responsabilité limitée qui fait les démarches pour cette permission a son siège; un tel certificat est inutile si, entre la République Polonaise et ce pays un accord mutuel existe, permettant aux sociétés à responsabilité limitée d'exercer leur activité sur le territoire des deux pays.

2) Un contrat, vérifié par les représentants de la Pologne à l'étranger, de la société étrangère, avec traduction en polonais, et un certificat d'une autorité étrangère, vérifié de la façon mentionnée ci-dessus, avec traduction en polonais, certifiant que la société est fondée conformément à la loi du pays d'origine, et qu'elle remplit effectivement ses devoirs par le contrat en question.

3) Une copie, vérifiée par les représentants de la Pologne à l'étranger avec traduction en polonais, de la décision de l'assemblée des associés, sur l'extension de l'activité de la société sur le territoire de la République Polonaise et sur le montant du capital de premier établissement affecté exclusivement à ce but.

4) Une déclaration de la société, dans une forme répondant aux décisions du contrat de la société, que, tout le temps de son activité sur le territoire de la République Polonaise, elle observera les prescriptions de la loi en général en vigueur en Pologne ainsi que les prescriptions du présent décret.

§ 5. (1) Les autorisations, pour cette activité, sont donnés sous la condition que toutes les prescriptions du présent décret seront observées. Le Ministre de l'Industrie et du Commerce peut faire dépendre la remise de ces autorisations de conditions spéciales ou bien refuser de les délivrer.

2) L'autorisation d'exercer cette activité sur le territoire de la République Polonaise peut être accordée pour tout le temps de la durée de la société, indiqué dans le contrat de la société étrangère, ou bien pour une durée plus courte.

3) Chaque prolongement du délai sur lequel s'étend l'autorisation primitive, chaque ouverture de nouvelle succursale ne figurant pas dans l'autorisation, chaque extension ou modification de l'activité de la société sur le territoire de la République Polonaise, exige une autorisation séparée du Ministre de l'Industrie et du Commerce.

§ 6 (1) La société doit se servir, sur le territoire de la République Polonaise et dans son activité concernant ce territoire, de sa raison sociale dans la langue de son pays, avec traduction en langue polonaise, indication du pays dans lequel la société a son siège ainsi que de la formule: „société à responsabilité limitée.”

2) La société doit établir, pour toute l'entreprise, sur le territoire de la République Polonaise, une représentation avec siège sur ce territoire, composée d'un ou de plusieurs fondés de pouvoir demeurant au siège de la représentation, et à cette représentation donner pleins pouvoirs illimités d'agir au nom de la société, dans toutes les affaires concernant l'activité de la société sur le territoire polonais.

3) Pour les procès découlant de son activité sur le territoire polonais, la société étrangère est soumise à la compétence des tribunaux polonais et sera citée en justice en la personne de l'un des fondés de pouvoir.

§ 7. Les sociétés à responsabilité limitée sont, en outre, obligées d'obtenir l'autorisation du Ministre de l'Industrie et du Commerce:

1) Pour augmenter ou diminuer le capital destiné à l'activité de cette société sur le territoire polonais.

2) Pour transférer le siège des représentants de la société sur le territoire de la République.

§ 8. La société doit, dans le courant de 30 jours à partir de la remise de l'autorisation obtenue sur la base des § 2, 5 et 7, faire paraître à ses propres frais une annonce dans le Moniteur Polonais et dans le journal indiqué par le Ministère de l'Industrie et du Commerce.

§ 9. L'annonce doit contenir:

1) La raison sociale de la société.

2) Son siège principal à l'étranger.

3) Le siège de sa représentation sur le territoire de la République Polonaise.

4) Le capital de premier établissement de la société avec indication s'il a été versé en totalité, ou éventuellement quelle partie.

5) Le capital affecté à l'entreprise sur le territoire de la République.

6) L'objet de l'entreprise.

7) Les prénoms, noms et domiciles des fondés de pouvoir.

8) Les autres données du contrat de la société et de l'autorisation, suivant l'approbation du Ministère de l'Industrie et du Commerce.

§ 10. Après l'obtention d'une autorisation pour l'activité sur le territoire de la République et des autres autorisations désignées dans les § 5 et 7, il y a lieu de procéder à l'inscription sur le registre du commerce.

§ 11. L'obtention d'une autorisation pour l'activité sur le territoire de la République, ne libère pas la société de l'obligation d'obtenir les autres autorisations exigées par les prescriptions en vigueur pour la réalisation de l'entreprise de la société.

§ 12. Pendant la durée de son activité sur le territoire de la République, la société doit:

1) Tenir une comptabilité à part en langue polonaise et en monnaie polonaise pour son activité sur le territoire de la République Polonaise.

2) Informer le Ministère de l'Industrie et du Commerce, dans le délai de 60 jours, d'autres changements dans le contrat que ceux mentionnés dans le § 7, du changement des fondés de pouvoir, de l'intention de procéder à la liquidation de la société et à sa clôture. Ces données doivent figurer sur les journaux mentionnés au § 8.

3) Remettre au Ministère de l'Industrie et du Commerce dans le délai de 60 jours à partir de l'assemblée des associés:

a) les copies ainsi que la traduction en polonais des protocoles des assemblées des associés, vérifiées par les représentants de la Pologne à l'étranger.

(à suivre)

Liste des Membres de la Chambre de Commerce Polono-Française à Varsovie

RAISON SOCIALE, NOM ET PRÉNOM	A D R E S S E
ABELÉ Henri, Champagne Ets. ALLART, Rousseau & Cie, Cie Générale des Industries Textiles S. A. »AMIDO« (Laboratoire des Produits). ATLANTIC-Dental & Cie BANK Amerykański w Polsce BANK Dyskontowy Warszawski BANQUE Franco-Polonaise BANK Gospodarstwa Krajowego BANK Handlowy w Warszawie BANK Powszechny Kredytowy BERTRAND Arthus & Cie BENOTO & Cie BENZEF Stefan BOURJOIS S. A. Przemysł Perfumeryjno-Kosmetyczny de BORSTEM Juljan BUCK i Gottfried. Eksport Zboża CABOCHE Jules & Cie CAMUS Frères Cie des CLOUS »Au Soleil« COMITE National des Conseillers du Commerce Extérieur Léon CREPY & Cie S. A. »CZELADZ« S. A. des Mines »La CZENSTOCHOVIENNE« Sté Textile CZERSKI i Jakimowicz, Polski Przem. Drzewny DAROWSKI Ludwik, b. Minister Ets. DEISS Joseph, Sté à r. l. DOLLFUS, Mieg & Cie S. A. EIZENBETT Henryk FALQUET Albert G. FERON, E. de Clebsattel & Cie FRANKO-Polskie Two Górnicze S. A. Cie FRANCO-Polonaise des Chemins de Fer Sté FRANÇAISE et Italienne des Houillères de Dom- browa S. A. GARBIŃSKI Andrzej Cie GALICIENNE de Mines S. A. GEYER Ludwik, S. A. Zakłady Przemysłu Bawełnia- nego S. A. GOZLAN Félix HEIDSIECK & Cie Champagne Monopole HERSE Bogusław HEUDEBERT Ch. (Sté Aliment Essentiel.) HOZAKOWSKI Bronisław, Skład i Hodowla Nasion »HUTA BANKOWA« S. A. des Forges et Acieries JANASZ i Swie S. A. Inż. JANCZEWSKI Bolesław KAEPPELIN Roger KALIŃSKI H. KOLEJE FRANCUSKIE LABARATOIRE du Dr. Maurice LEPRINCE LIPHARDT Otton Société LUMIERE LUXEMBOURG Alfred	Reims, 48 rue de la Justice Łódź, Kątna 19 Lille (Nord), 6 rue de la Baignerie Varsovie, Kredytowa 8 Varsovie, Królewska 3 Varsovie, Fredry 8 Varsovie, Czackiego 4 Varsovie, al. Jerozolimskie 1 Varsovie, Traugutta 7/9 Varsovie, Moniuszki 10 Paris, 46 rue de Rennes Le Havre Varsovie, al. Jerozolimska 75 Varsovie, Belwederska 14 Varsovie, Bracka 18 Czortków (Małopolska) Varsovie, Jerozolimska 31 Cognac (Charente) Paris, 75, bd. Richard Lenoir Paris, av. Victor Emmanuel III 24 Lambersart, 68, rue Flament-Reboux Piaski pod Sosnowcem Łódź, Piotrkowska 159 Zamość, Przybyszewskiego 2 Varsovie, Narbutta 3 Ranspach-Wesslering (H. Rhin) Mulhouse Smolikowskiego 12 w/m Varsovie, pl. Napoleona 5 Dunkerque (Nord), 3 rue Ste Barbe Varsovie, Pierackiego 11 Varsovie, pl. Napoleona 9 Dąbrowa Górnicza Varsovie, Smolna 25 Libiąż Mały Łódź, Piotrkowska 282 Varsovie, Ceglana 8 Reims, 83, rue Coquebert Varsovie, Marszałkowska 150 Nanterre, 83 rue St. Germain Toruń, Mostowa 28 Varsovie, Pierackiego 11 Varsovie, Czackiego 1 Varsovie, Odolańska 58 Varsovie, Smolna 9 Varsovie, Bracka 23 Varsovie, Ossolińskich 4 Paris, 82 rue de la Tour Varsovie, Długa 42 Paris, 62 rue de Rivoli Varsovie, Marszałkowska 140

RAISON SOCIALE, NOM ET PRÉNOM

ADRESSE

Cie LYONNAISE de Madagascar S. A. ŁUBIŃSKI hr. Leon	Lyon, 10 rue Lefont Varsovie, al. Ujazdowska 30
MALPLAT Marius, Directeur de la S. A. des Mines et Usines de Sosnowiec	Sosnowiec, 3-go Maja 27
»MAŁOPOLSKA«, Przemysł Naftowy	Lwów, pl. Mariacki 8
MARNIER Lapostolle (S. A. des Produits.)	Paris, 91 bd. Haussman
MEYER Jerzy	Varsovie, pl. Małachowskiego 2
Industrie METALLURGIQUE S. A.	Radomsko
M. MICHELIN & Cie	Varsovie, Królewska 10
G. H. MUMM & Cie Société Vinicole de Champagne	Reims
NASIEROWSKI L.	Varsovie, Kaliska 9
NIEWIAROWSKI Jan	Varsovie, Żłota 39
OFFICE de l'Armement	Fécamp (Seine Inf.) Grand Quai
OLSZEWSKI Antoni b. Minister	Varsovie, Kredytowa 3
»OREAL POLSKI« Sté à r. l.	Varsovie, Nowy-Świat 23/25
PAŃSTWOWA Wytwórnia Prochu	Pionki (pow. Kozienski)
Dr. E. PAULIN	Varsovie, Hoża 47
»PERUN« S. A.	Varsovie, Jasna 1
Sté PEUGEOT & Cie	Pont de Roide (Doubs)
PERLOFF Wassily & Cie	Gdańsk-Oliwa
L. T. PIVER, Parfumerie	Varsovie, Grójecka 77
Pierwsza Fabryka LOKOMOTYW w Polsce	Varsovie, Zgoda 8
PLUTZAR i Brüll	Bielsko, skrz. pocztowa 19
»POCISK« S. A. Zakłady Amunicyjne	Varsovie, Mińska 25
PODKARPACKIE Two Elektryczności	Lwów, Fredry 9
POMMERY & Greno	Reims, Boîte Postale 87
POLSKI Eksport Rolny	Varsovie, Marszałkowska 138
»PYRAM« Bureau de Contrôle	Varsovie, Frascati 1
RAFFINERIE Moderne des Huiles d'Olive	Marseille, 8 bd. de la Capelette
Gwarectwo Hrabia RENARD	Varsovie, Pierackiego 11
»ROBUR« Związek Kopalni Górnośląskich	Katowice, Powstańców 43
Louis ROEDERER Champagne	Reims, boul. Lundy 21
SALADIN Ernest	Łódź, Kątna 38
»SATURN« S. A. Two Górniczo-Przemysłowe	Sosnowiec
SIMON Paul	Varsovie, Pierackiego 18
»SKARBOFERME«, Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku	Katowice, Kochanowskiego 18
Ludwik SPIESS i Syn S. A. Przemysłowo-Handlowe Zakłady Chemiczne	Varsovie, Daniłowiczowska 18
Two STARACHOWICKICH Zakładów Górn. S. A.	Varsovie, Warecka 15
»STREM« S. A. Two Zakładów Chemicznych	Varsovie, Mazowiecka 7
STEINHAGEN i SAENGER, S. A. Fabryka Papieru i Celulozy	Varsovie, rue Smolna 17
SOCIÉTÉ des Charbonnages, Mines et Usines de Sosnowiec S. A.	Sosnowiec, 3-go Maja 27
SOSNOWIECKA Fabryka Rur i Żelaza S. A.	Varsovie, Mazowiecka 10
SZYFFER Lucjan Fabryka WYROBÓW Wełnianych i chustek	Łódź, Wólczańska 127
TABACS d'Hippône S. A.	Bône (Algérie), 5 rue Capitaine Genovy
Industrie TEXTILE S. A.	Częstochowa, Stradomska 19
Union TEXTILE S. A.	Częstochowa, Narutowicza 80
THIBAUD, Gibbs & Cie	Paris, 22, rue de Marignan
Polski Monopol TYTONIOWY	Varsovie Nowy-Świat 4
TYMIENIECKI Feliks	Varsovie, Ordynacka 11
Ets. VERDIER-Dufour S. A.	Paris, 251-257, rue de Crimée
Cie Fermière de l'Établissement Thermal de VICHY	Paris, 24, bd. des Capucines
VIEILLE CURE de Cenon S. A.	Cenon (Gironde)
Sté Gle des Eaux Minérales de Vittel	Vittel (Vosges)
WASSONG Tadeusz	Varsovie, Szopena 1
WASZAWSKIE Two Kopalń Węgla i Zakładów Hut- niczych S. A.	Varsovie, Czackiego 6
WEISS & MEYER S. A.	Paris, 82, rue d'Hauteville
WORMS & Cie	Varsovie, Królewska 10
ZAPORY i Roboty Hydrauliczne, Two Polsko-Fran- cuskie	Varsovie, Polna 72
ZEMBRZUSKI Jan	Varsovie, Mokotowska 51/53
Sté des Mines et Usines à ZINC de Silésie S. A.	Katowice, Warszawska, 31

TOWARZYSTWO KOLEJOWE FRANCUSKO-POLSKIE
 SPÓŁKA AKCYJNA
COMPAGNIE FRANCO-POLONAISE DE CHEMINS DE FER
 SOCIÉTÉ ANONYME

Siedziba:

Siège social:

28, avenue de l'Opéra, PARIS.

Przedstawicielstwo w Polsce

Représentation en Pologne

Plac Napoleona 9, WARSZAWA.

tel. 3-01-60, 3-01-70

Felix Gozlan

Warszawa, ul. Ceglana 8, tel. 5.34-91

Najtańsze źródło
 zakupu dla odsprzedawców

Gąbki, Skórki zamszowe,
 Ossa Sepia, Pumeks, Rafia.
 Trzcina do wyplatania
 krzesel, Trzcina trzepacz-
 kowa, Trzepaczki, Trzcina
 lakierowana, Trzcina bi-
 czyskowa, Peddig, Sznury
 kokosowe, Włókna koko-
 sowe, Korzeń ryżowy, Tra-
 wa morska, Piassawa,
 Bassine, Fiber, Loofah, etc.

Kinematografia amatorska

Ciné Kodak 8

1. równie dostępna jak fotografia (koszt, sceny=1 zdjęcie 6 x 9 cm 10 sek.)
2. Łatwość filmowania równa fotografowaniu najprostszymi aparatami,
3. film rejestruje najważniejszy czynnik życia—ruch—jest więc ciekawszy od najlepszych zdjęć fotograficznych,
4. Wypożyczalnia filmów — ponad 1000 tematów — pozwala urozmaicić pokaz własnych filmów i daje rzeczywiste

Kino w Domu

Ciné KODAK 8 z obiektywem f. 3.5 . . . zł 265.—
 »KODASCOPE» aparat projekcyjny . . . „ 295.—
 Film Ciné KODAK 8 na 24—26 scen (z wywołaniem) „ 12.—

Żądać w fotoskładach

KODAK Sp. z o. o.

WARSZAWA, PL. NAPOLEONA 5

Société Nouvelle des Etablissements

EMILE DAMMAN S. A.

16/18, rue de Lyon. Paris (XII e)

THÉS. CAFÉS. VANILLE

ED. DUBIED & CIE

Pontarlier (France)

Valves „Edco“ en tous Genres pr. Autos,
 Motos & Cycles. Pièces de Freins. Toute
 Visserie en Acier et Laiton.

Représentant J. Poznański. ing. Hortensja 6. Varsovie

VIELLARD - MIGEON & Cie

Forges de Méziré

TERRITOIRE DE BELFORT (FRANCE)

Tous Articles de Pêche.

Hameçons de Mer et de Rivière

HAUTS FOURNEAUX

FORGES & ACIERIES DU SAUT DU TARN. S.A.

Saint-Juéry (Tarn.)

Fontes Moulées. Fontes Malléables. Bronze.
 Pièces Mécaniques. Machines Agricoles.
 Charrues. Faucheuses

Peignages, Filatures, Retordages et Teintureries de Laine Peignée

„Union Textile” S. A.

CAPITAL

SIÈGE SOCIAL: CZĘSTOCHOWA **ZŁ. 16.000.000**

3 usines: à Częstochowa, rue Narutowicza 80 — tel. 22-29, 16-11
à Lodz . Wólczańska 219 — . 196-50
à Lubliniec . Powstańców — . 55

La plus grande entreprise de son genre en Pologne

2 Peignages — 155 Peigneuses
3 Filatures — 100.000 broches
Nombre d'ouvriers — 4.000
Capacité de production — 4.500.000 kg. par an.

Produisent: Du fil de laine peignée en tous genres pour tissages et tricotages écreu et teint. Laines pour travaux manuels dans les qualités des marques universellement connues P. D. M. et U. T.

Demandez partout nos qualités:

Angolana, Buklana, Italana, Perlana, Amazona, Espera, Milana, Cellana, Kordonetta, Monika, Goldkrone, Superlana, Unitex, Orlana, Włoskana, Tosca, Graziella, Tamara, „Qual. P.”, Skilana, Galicjana, Wełna Domowa, Wełna Ludowa, Wełna Narodowa, Przędza Kilimowa i Dywanowa.

Toujours sur magasin en 90 belles nuances.

**Agences et représentations en Pologne: 10.
à l'étranger: 40.**

Częstochowskie Zakłady Wyrobów Włókiennych

„STRADOM”

Spółka Akcyjna

Zarząd, Warszawa, Pl. Napoleona 9.

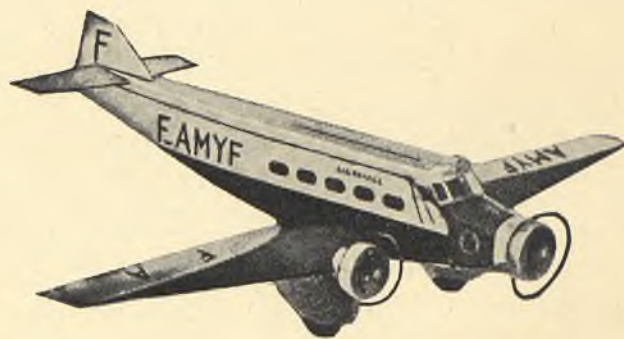
Polecają:

Wyroby lniane: tkaniny tapicerskie, płótna krawieckie, opakunkowe, filtracyjne, maglownikowe, leżakowe, ręcznikowe, ścierkowe, gładkie i deseniowe, prześcieradłowe, ręczniki i ścierki odpasowane, rewańtuchy, maglowniki gotowe, płótno na ubrania szpitalne, surowe płótno lniane, sienniki, przędzę, nici maszynowe i t. p.

Tkaniny impregnowane.

Wyroby konfekcjonowane; Namioty, plan-deki, tornistry i t. d.

Wyroby konopne: szpagaty i sznurki, linki, sznury, przędzę rymarską, dratwę szewska, przędzę na sieci i do różnych celów, tkaniny, płótna filtracyjne, brezenty i t. p.

KORZYSTAJCIE Z SAMOLOTÓW
AIR FRANCE
Warszawa, Jerozolimskie 35.
Tel. 858-13, 808-60.

**Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce S. A.
ZAKŁADY W CHRZANOWIE
Biuro Zarządu w Warszawie, Zgoda 8.**

BUDUJE:

Lokomotywy normalnotorowe i wąskotorowe
Lokomotywy kopalniane — elektryczne i spalinowe
Motorowe walce szosowe
Maszyny parowe
Drezyny motorowe
Karoserie stalowe samochodowe
Narzędzia pomiarowe i warsztatowe do obróbki metali.

LIGNOZA

Spółka Akcyjna

Generalna dyrekcja: Katowice, Dworcowa 13, Tel.: 339-81

Wytwórnice: Krywałd, powiat rybnicki
Bieruń Stary, powiat pszczyński
Pniowiec, powiat tarnogórski

Materiały wybuchowe, środki zapalcze, artykuły pirotechniczne,

Materiały plastyczne sztuczne na podstawie fenoli i formaliny oraz formy stalowe do prasowania tych materiałów,

Siarczan miedzi, chlorek miedziany,

Papiery bezdrzewne i drzewne różnych gatunków.

Dyrekcja Kopalń Księcia Donnersmarcka

Świętochłowiec woj. Śl.

Tel.: Chorzów 40-972, 40-973

Adr. teleg.: Dyrekcja Kopalń Świętochłowiec

Kopalnie węgla:

„Polska” Świętochłowiec woj. Śl.

„Donnersmarck” Chwałowice woj. Śl.

„Śląsk” Chropaczów woj. Śl.

„Jankowice” Boguszowice woj. Śl.

Dostarczają:

węgla kamiennego, płomienne-
go, gazowego i koksowego,
marka klasy I-a konwencji
węglowej

Sprzedają przez:

„ROBUR” Związek Kopalń Górnośląskich,

Spółka Kamandytowa

Katowice, ul. Powstańców 49

Drobna sprzedaż najlepszych sortymentów węgla
przez same zarządy naszych kopalń

Cegielnie:

„Zgoda”, Świętochłowiec, woj. Śl.

„Donnersmarck”, Chwałowice, woj. Śl.

Szamotownia kop. Śląsk, Chropaczów, woj. Śl.

Dostarczają:

cegły normalnej i szamotowej.

Śląskie Kopalnie i Cynkownie S. A.

Katowice, M. Piłsudskiego 31

DOSTARCZAJĄ:

I.

Pierwszorzędny
WĘGIEL GÓRNOŚLĄSKI
z kopalń
Matylda i Andalużja
dla celów przemysłowych
i opalowych
Sprzedają przez „PROGRESS”
Zjednoczone
Kopalnie Górnośląskie
s. z o. o.
Katowice

II.

CYNK:
surowy, rafinowany
Cynk New Jersey 99,99%
Pył cynkowy.
Blachy cynkowe
Kubki cynkowe, tryskane
bez szwu pat. V. D. M.
Stop „ZAMAK”
Kadm

III.

Kwas siarkowy 60°
i 66° Bé oraz oleum.
Kwas siarkowy,
chemicznie czysty.
Kwas siarkawy SO₂
Kwas azotowy 36° Bé
Kwas solny
19/21° i 22/23° Bé

IV.

Siarczan cynku
Dwusiarczyn sodowy
i siarczyny sodowy.
Sól glauberską calc.
Antychlor - Litopon - Tal
Ziemie odbarwiające.
Fluralsil,
środek impregnacyjny.

**» ZJEDNOCZONE ZAKŁADY
MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH
i AZOTU«, Spółka Akcyjna**

ŁAZISKA - GÓRNE
Dyrekcja tel. 213-54, 213-55
Adres teleg.: »Zjednoczone«

**ZAKŁADY HOHENLOHEGO – HOHENLOHE-WERKE, Sp. Akc.
WEŁNOWIEC, GÓRNY ŚLĄSK**

Tel.: Katowice 339-71

Adr. teleg.: Hohenlohe, Wełnowiec, Górny Śląsk

ODDZIAŁ I: WĘGIEL

Węgiel płomienny z kopalń Michał i Wujek
Brykiety z kopalni Wujek marki HW.

ODDZIAŁ II: METALE

Cynk H.H. korona (podwójnie rafin.)
Cynk Hohenlohe (rafin. i nierafin.)
Pył cynkowy. Blacha cynkowa. Oryg. otów hutniczy.

ODDZIAŁ III: KWASY

Kwas siarkowy (60° Bé) techn. czysty. Kwas siarkowy od 92 – 100%. Oleum 12%. Oleum 20%.

**CZERNICKIE TOWARZYSTWO WĘGLOWE Sp. Akc.
KOPALNIA IGNACY**

Pocztą i stacją kolejową Nie wiadom, Górny Śląsk

Tel.: Rydułtowy 9 lub Rybnik 109

Adr. teleg.: Czernicarbon Rybnik

Górnośląski węgiel kamienny pierwszorzędnej jakości,
zawartość kalorii 7200 do 7800, popiołu ca. 4%

**FULMEN GÓRNOŚLĄSKI HANDEL WĘGLA, Sp. z o. o.
WEŁNOWIEC, GÓRNY ŚLĄSK**

Tel.: Katowice 339-71

Adr. teleg.: Fulmen Wełnowiec

Wyłączna sprzedaż węgla z kopalń

Zakładów Hohenlohego – Hohenlohe-Werke, Spółka Akcyjna
i Czernickiego Towarzystwa Węglowego, Spółka Akcyjna

SOCIETE „COMTE RENARD”

MINES DE CHARBON ET ETABLISSEMENTS INDUSTRIELS à SOSNOWIEC
(VOIEVODIE de KIELCE)

**Adresse télégraphique: RENARD - SOSNOWIEC
POSTE-SOSNOWIEC**

Téléphones: SOSNOWIEC No. 62-101

La Société comprend: des mines de charbon, un laminoir à tubes et à fer, une briquetterie mécanique, une brasserie et un domaine agricole.

Produits: CHARBON entrant dans la catégorie des charbons à longue flamme d'une haute valeur calorifique, donnant peu de cendre, contenant peu de soufre, répondant par sa classification à tous les besoins aussi bien dans le domaine industriel que comme charbon domestique.

Très dur et très propre, il supporte très bien les longs transports et les manutentions, donc charbon de tout premier ordre à l'exportation.

Administration Forcée De La Direction Des Mines Du Pce von Pless

KATOWICE, 46 rue Powstańców tel.: 329-71

Fournit du charbon de terre de qualité supérieure pour chauffage et l'industrie.

De ses propres mines de Haute Silésie: mine Książ Maria station Murcki
mine Boże Dary (Puits Boer) Kostuchna
mine Piast Kosztowy
mine Aleksander Łaziska

De plus les Etablissements céramiques du Prince von Pless produisent de la brique de tous modèles et formats, cependant que la Fabrique des Produits du Ciment fournit des conduites, des plaques, pylones en ciment, etc.

Adresse Télégraphique: Plesskopalnie Katowice

— Exportation du charbon pour tous les pays—Représentation pour la France: La Compagnie Charbonnière, Klockner S. A. Paris

Les Forêts de Pszczyna

de conifères, d'une superficie d'environ 27.000 ha, où faisonne le gros gibier tels que: cerfs, daims et sangliers constituent le lieu de rendez-vous des chasseurs du monde entier.

Propres scieries—Exportation du bois.

TOWARZYSTWO KOPALNÍ i ZAKŁADÓW HUTNICZYCH SOSNOWIECKICH SP. AKC.

Zarząd w Sosnowcu, tel. 6.11-06, ul. 3 Maja 27

Kopalnie węgla:

Milowice ■ Modrzejów ■ Niwka ■ Klimontów ■
Mortimer

FABRYKA MASZYN w NIWCE

Projekty i wykonanie wszelkich:

Konstrukcji żelaznych

Urządzeń górniczych

Kół zębatych

Obróbki metali

Pędni i odlewów

oraz **RADICAL**

patentowany środek zwalczający kamień kłotowy

Société Anonyme des Mines de Czeladź

PIASKI p. SOSNOWIEC boîte postale No. 301 (Pologne)

Siège social PARIS, 76, rue de la Victoire

Charbons secs à longue flamme
pour les besoins industriels et domestiques,
charbons de soute.

PROGRESS

ZJEDNOCZONE KOPALNIE GÓRNOŚLĄSKIE

Spółka z ogr. odp.

Katowice, ul. Zamkowa 10 – Pologne

Téléphone central: 339 - 61. Adresse télégraphique: **Progress Katowice.**

La vente exclusive des charbons silésiens des mines suivantes:

Siemianowice	Mysłowice
Dębieńsko	Matylda
Łagiewniki	Andaluzja
Katowice	Radzionków

Participation de 23% à l'extraction totale de la Haute Silésie

Qualités spéciales pour foyer domestique
Charbons industriels et à gaz
Charbon de soutes

Succursale au port de Gdynia avec de modernes installations
de chargement et de transbordement

Représentant général pour la France, la Belgique et les Colonies:
Charbons & Minerais de Haute Silésie 31, rue Lafayette – Paris
tél. Trudaine 68-83

RYBNICKIE GWARECTWO WĘGLOWE

KATOWICE,

ul. Powstańców 49. Telefon 31971-74

KOPALNIE WĘGLA:

„ANNA“ w Pszowie, „EMA“ w Radlinie,
„RYMER“ w Niedobczycach
„CHARLOTTE“ w Rydułtowach

BRYKIETOWNIE:

Kopalnia „EMA“ i Kopalnia
„RYMER“

KOKSOWNIE:

Kopalnia „EMA“

RUDZKIE GWARECTWO WĘGLOWE

RUDA ŚLĄSKA

Węgiel gazowy i płomienny z kopalni »Walenty-Wawel« w Rudzie, »Pokój« w Nowym Bytomiu, »Eminencja« w Katowicach. Koks i produkty uboczne (smoła, siarczan amonowy, benzole i t. p.) z koksowni »Walenty« w Rudzie. Wyroby ceglarskie i szamotowe z fabryki »Karol Emanuel«, stylistyka i trzonki do łopat i innych narzędzi z fabryki stylisk w Rudzie Śl.

Sprzedaż:

węgla i koksu przez **Robur w Katowicach**,
produktów ubocznych przez **Związek Koksowni w Katowicach**,

wyrobów ceramicznych i fabryki stylisk przez **Biuro Sprzedaży Rudzkiego Gwarectwa Węglowego**

GODULA Sp. Akc.

Katowice, ul. Powstańców 5

Węgiel gazowy i płomienny z kopalń »Paweł«, »Karol« i »Wanda« – koks, siarczan amonu, smoła, benzol z koksowni »Orzegów«

WIREK KOPALNIE Sp. Akc.

Katowice, ul. Powstańców 5

Węgiel gazowy i płomienny z kopalni »Lech«

Sprzedaż węgla i koksu: »ROBUR«, Katowice, ul. Powstańców 49

Sprzedaż produktów ubocznych: Związek Koksowni Sp. z o. o., Katowice, ul. Powstańców 50

Towarzystwo Akcyjne Zakładów Hutniczych

HUTA BANKOWA

Siedziba Zarządu 91, rue Saint-Lazare – PARIS

Zakłady Hutnicze w Dąbrowie-Górnicej

Tel: 6-81-54 – 6-81-57 włącznie

Biuro Warszawskie: ul. Pierackiego 11

Tel: 2-77-15 i 6-32-40

W y r o b y

Surówka martenowska i odlewnicza – Żelazo i stal walcowane – Belki i szyny – Walcówka żelazna i stalowa – Blacha czarna i ocynkowana – Obręcze i osie – Sztuki kute – Akcesoria kolejowe – Odlewy żeliwne i stalowe

Specjalność

Wały kolanowe – Stal Isteg dla żelazo - betonu – Żerdzie wiertnicze i pompowe – Stal kwaśna »Perrin« – Stal automatowa – Stal resorowa i sprężynowa.

Société Anonyme des Forges et Aciéries de

HUTA BANKOWA

Siège Social 91, Rue Saint-Lazare – PARIS

Usines à Dąbrowa-Górnicej (Pologne)

Tel. 6-81-54 & 6-81-57

Bureau de vente à Varsovie, 11, Rue Pierackiego

Tel. 2-77-15 & 6-32-40

Fabrications

Fonte d'affinage et de moulage – Fers et aciers laminés – Fers profilés – Rails de chemin de fer – Fil machine fer et acier – Tôles noires et zinguées – Bandages et essieux – Pièces de forge – Accessoires de chemin de fer – Moulages de fonte et d'acier.

Spécialités

Arbres coudés – Acier »Isteg« pour béton armé – Tiges de sondage et de pompage – Acier acide »Perrin« – Aciers pour décolletage – Aciers à ressorts

T. KAWAN WARSZAWA
KRÓLEWSKA 51
Przedstaw. na Polskę pilników, ryfli, rylców.
Usines Métallurgiques de Vallorbe
i fabr. rylców »Renard«
U + M + V

ST. KOSSOY Matières premières anima-
les pour toute l'industrie
WARSZAWA, ZŁOTA 52 chimique et biologique.

Chem.-Farm. **ASMIDAR** Warszawa
Zakłady Grzybowska 88

JÓZEF ODESSER WARSZAWA
ZIELNA 51

CENNIK OGŁOSZEŃ I PRENUMERATY

wydawnictwa
«POLSKA-FRANCJA»

strona 24 cm. × 34 cm.	400 zł
1/2	225 „
1/4	120 „
1/8	60 „
1/16	30 „
1/32	15 „
adres	10 „

Ogłoszenia w tekście i okładce 25% drożej.

przy ogłoszeniu 3-ym	10% rabatu
„ „ 6 „	20% „
„ „ 12 „	33 1/3% „

Prenumerata roczna zł 15, półroczna zł 8.

TARIF des ANNONCES et de l'ABONNEMENT

pour la revue
«POLSKA-FRANCJA»

la page entière 24 cm. × 34 cm.	400 zł
1/2	225 „
1/4	120 „
1/8	60 „
1/16	30 „
1/32	15 „
l'adresse	10 „

25% de supplément pour les annonces
dans le texte et sur la couverture

Réductions: 10% pour 3 annonces consécutives
„ 20% „ 6 „ „
„ 33 1/3% „ 12 „ „

Prix d'abonnement: 1 an – 15 zł, 6 mois – 8 zł

Rękopisów redakcja nie zwraca.
La Rédaction ne rend pas les manuscrits
qui lui ont été communiqués.

Przedruk dozwolony za podaniem źródła.
La reproduction des informations n'est
autorisée que si la source est citée.

Adres Redakcji i Administracji
Adresse du Comité de Rédaction
et de l'Administration

Warszawa, ul. Zielna 50, tel. 274-50

Rachunki wydawnictwa w Polsce:	1. P. K. O. Warszawa, Konto Nr. 14.288.
	2. Banque Franco-Polonaise, Warszawa, Czackiego 4. Rk. »Polska-Francja«.
Comptes de la revue en France:	1. Banque P. K. O. Paris (8-e), 31, rue Jean-Goujon compte Nr 14.288.
	2. Banque Franco-Polonaise Paris (1-er), 15 rue des Pyramides. Compte »Polska-Francja«.

Redaktor odpowiedzialny **Mgr. STANISŁAW KOÇOT**
(Rédacteur responsable)

WYDAWCA: IZBA HANDLOWA POLSKO-FRANCUSKA W WARSZAWIE
EDITEUR: LA CHAMBRE DE COMMERCE POLONO-FRANÇAISE & VARSOVIE

BANQUE FRANCO-POLONAISE

Spółka Akcyjna z kapitałem 50 milionów franków
Société Anonyme au capital de 50 millions de francs

Siedziba: **Siège Social:**
15, rue des PYRAMIDES, PARIS

Adres telegraficzny: **B A F R A P O L A B P A R I S**
Adresse télégraphique:

Oddziały i Agencje: **Succursales et Agences:**
WARSZAWA, Czackiego 4 **POZNAŃ, Al. Marcinkowskiego 13**
KATOWICE, Dyrekcyjna 9 **GDYNIA, Skwer Kościuszki 15**
GDĄŃSK, Hundegasse 127, DANZIG

BANQUE FRANCO-POLONAISE, założony w r. 1920 przy udziale najważniejszych instytucji finansowych, zwłaszcza zaś Banque de Paris & des Pays-Bas, Société Générale, Banque de l'Union Parisienne, Société Générale de Crédit Industriel et Commercial wykonywa wszelkie operacje bankowe. Dzięki swej organizacji może w znacznym stopniu ułatwić rozwój stosunków finansowych i handlowych między Francją a Polską.

BANQUE FRANCO-POLONAISE jest jedynym bankiem francuskim, posiadającym oddziały w Polsce.

La **BANQUE FRANCO-POLONAISE**, fondée en 1920 avec le concours des principales banques de Paris, notamment la Banque de Paris & des Pays-Bas, la Société Générale, la Banque de l'Union Parisienne, la Société Générale de Crédit Industriel et Commercial, exécute toutes les opérations de banque. Grâce à son organisation, elle est à même de participer dans une large mesure au développement des relations commerciales et financières entre la France et la Pologne.

La **BANQUE FRANCO-POLONAISE** est l'unique banque française possédant des succursales en Pologne.

Polskie Kopalnie Skarbowe
Spółka Dzierżawna
Spółka Akcyjna
w Katowicach

Société Fermière des Mines Fiscales
de l'Etat Polonais en Haute Silésie
Société Anonyme
à Katowice

Chorzów I. plac Marsz. Piłsudskiego 11
telefon 40901

Adres telegraficzny

SKARBOFERME
CHORZÓW

Sprzedaż:

WĘGLA wysokich gatunków
z kopalń

Vente:

de **CHARBONS** de haute qualité
des mines de

«**KRÓL**» (Chorzów)

«**BIELSZOWICE**»

«**KNURÓW**»

KOKSU

z koksowni «Knurów»

de **COKE**

de la cokerie de «Knurów»

BRYKIETÓW

z kopalni «Król»

de **BRIQUETTES**

de la mine de «Król»

SIARCZANU AMONU

z fabryki w Knurowie

de **SULFATE D'AMMONIAQUE**

de l'usine de Knurów

